

20. januar 2003

Kr. 10,-

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

68. årgang

Nr. 1

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

IRAK og USA. Et etterord

Gunnar Garbo lanserer med det aller første et nytt opplag av boka Også krig er terror. I det nye opplaget har han også fått med en skarp kritikk av opplegget til krig mot Irak. Vi gjengir her dette kapitlet.

Kravet fra den politiske ledelsen i USA om å nekte Irak masseødelegelsesvåpen kan synes absurd. Selv har USA sannsynligvis mer av slike våpen og midler til å bruke dem verden over enn alle andre land til sammen. USA er også det eneste land som har brukt atombomber i krig, - for øvrig uten noensinne å be de overlevende i Hiroshima og Nagasaki om tilgivelse. Den internasjonale domstol fastslo i 1996 at det generelt er i strid med folkeretten og spesielt med humanitær rett å bruke eller true med å bruke atomvåpen. 1. Men regjeringen i Washington neglisjerer domstolen. Nå utvikler supermakten mer sofistikerte kjernefysiske våpen, som attpålit skal kunne settes offensivt inn i forkjøpsangrep. Landet nekter internasjonal kontroll med sine egne eksperimenter med kjemiske og biologiske våpen. USA er også den stormakten som oftere enn noen andre har intervensert med militær makt i fremmede land det siste hundreåret, uten hensyn til folkeretten.

I november 2002 viste en britisk meningsmåling at hver tredje brite mente at president George W. Bush var den største trusselen mot verdensfreden. 2. Det er trolig den samme følelsen som gjør at to av tre nordmenn i desember svarte at de hadde fått et mer negativt syn på USA i løpet av året. 3. Undersøkelser viser at massive flertall av vanlige mennesker verden over tar mer og mer avstand fra USA. 4.

Hvordan er det likevel mulig å nå fram med en slik maktarroganse i vår tid?

Vi får ta for oss krigen mot Irak fra begynnelsen. Det startet med at Irak hørtok Kuwait 2. august 1990. Kuwait var en suveren stat anerkjent av verdenssamfunnet. Med okkupasjonen brøt derfor Irak forbudet mot å

krenke "noen stats territoriale integritet eller politiske uavhengighet". 5. Sikkerhetsrådet hadde dekning i folkeretten da det samme dag fordømte angrepet og krevde at Irak øyeblikkelig og uten vilkår skulle trekke troppene tilbake. 6. Det gjorde ikke Irak, til tross for at rådet fire dager senere innførte knusende økonomiske sanksjoner, som i følge CIA lammet praktisk talt all irakisk utenrikshandel, importen med 90 prosent og eksporten med 97. Sikkerhetsrådet ga seg ikke til å vurdere om disse sanksjonene ville være tilstrekkelige til å tvinge Irak til å rette seg etter påleggene, slik FN-paktens artikkel 42 forutsetter at rådet skal gjøre før det tyr til sterkere virkemidler. Etter tre måneder vedtok rådet derimot et amerikansk resolusjonsforslag som sa at dersom ikke Irak etterkom vedtakene innen 15. januar 1991, hadde "medlemsland som samarbeidet med Kuwaits regjering" myndighet til å bruke "alle nødvendige midler" for å gjennomføre rådets resolusjoner. 7. President Bush senior brukte en serie av trusler og bestikkelser for å få viljen sin igjennom i Sikkerhetsrådet. Da fattige Yemen likevel våget å stemme imot, ble landet øyeblikkelig straffet med et bistandskutt på 70 millioner dollars.

Ingen var i tvil om at resolusjonen var en bemyndigelse til å innlede den krigen som USA hadde forberedt. Natten til 17. januar startet Operation Desert Storm. Etter fem - seks ukers massive flyangrep, fulgt av en tung landmilitær offensiv, ble de irakiske styrkene drevet på flukt. Den 28. februar kapitulerte Irak. Sikkerhetsrådet traff vedtak om våpenhvile i en ny resolusjon, som fastsatte at alle landets kjemiske og biologiske krigsmidler og alle raketter med større rekkevidde enn 150 kilometer skulle tilintetgjøres under internasjonal kontroll og at Irak skulle påta seg aldri å importere eller produsere atomvåpen. Landet ble dermed pålagt strengere rustningsbegrensninger enn noen andre land har måttet godta siden den andre verdenskrigen. Resolusjonen tilføyde at de økonomiske sanksjonene ville bli opprettholdt inntil rådet fant at Irak hadde oppfylt alle kravene. 8. På det grunnlaget kunne Irak behandles annerledes enn for eksempel USA

Dette er den rettslige bakgrunnen Bush junior i 2002 utnyttet i sin kampanje mot det irakiske medlemmet av "ondskapens aksje".

Selv om Iraks angrep på Kuwait var folkerettsstridig maktbruk, blir overgrepet lettere å forklare når en husker at staten Kuwait var blitt opprettet av den britiske kolonimakten og at Irak aldri hadde gitt opp sitt eget krav på landområdet. Saddam Hussein var dessuten misnøyd med at nabolandet bidro til å presse ned oljeprisene, og han beskyldte sjeikdommen for å tappe irakisk olje fra Rumaila-feltet, som krysser grensen mellom de to landene. I juli 1990 flyttet han hundre tusen soldater til grensen, uten at USA og dets allierte da advarte ham. Den irakiske presidenten var et maktmenneske på maktfolkernes marked. Ti år tidligere hadde han gått løs på Iran og fått atskillig støtte til dette militære forehavendet fra USA, som likte Iran enda dårligere enn Irak. Washingtons ambassadør i Bagdad hadde heller ikke gitt Saddam Hussein inntrykk av at USA ville reagere så voldsomt om han angrep Kuwait.

FOLKEMORD I HUMANITETENS NAVN?

H.C. Graf von Sponeck, som var FNs humanitære koordinator for Irak fra 1998 til 2000, peker på at den gang Irak angrep Kuwait, var landets sosiale og økonomiske nivå i mange retninger, som når det gjaldt helse, utdanning og kommunikasjoner, på høyde med forholdene i de mest industrialiserte landene. 9. De sosiale dataene var ypperlige, og Irak fikk en UNESCO-pris for sin innsats for utdanning. Takket være oljeinntektene og anstrengelsene til Saddam Husseins regjering var landet nær ved å bli et "First World Country". 10. Men da FNs assisterende generalsekretær Maati Ahtisaari besøkte Irak etter Golf-krigen, i mars 1991, fant han en ødeleggelse som oversteg alt han hadde forestilt seg. Den kommende finske presidenten sa at krigen hadde ført til resultater som "kunne vekke tanker om verdens undergang...Irak er for tiden framover brakt tilbake til en før-industriell tidsalder".

■ forts. side 9

BT på nett:

- Krig mot Irak vil utløse hevn i 500 år

Professor og fredsarbeider Johan Galtung tok i går et nytt oppgjør med det amerikanske verdenshegemoniet og den han kaller den norske logrepuddel-politikken i forholdet til USA.

Galtung øste av sine teorier og fremtidsvisjoner på kjent vis etter at dokumentarfilmen «Galtungs reise» var blitt vist for journalister, venner og familie i Bergen i går. NRK-produksjonen blir vist førstkommande mandag.

I dokumentaren uttaler Galtung blant annet:

- Hvis jeg var Osama bin Laden, ville jeg trekke meg tilbake i en godt skjult grotte og se at USA ødelegger seg selv.

Spår imperiets undergang

For Galtung er ikke i tvil om at USAs imperium går sin undergang i møte, akkurat slik Romerriket og Sovjetunionen gjorde.

- Jeg tipper USAs verdensherredømme er over om 20 år. President George W. Bush akselererer denne utviklingen med sin utenrikspolitikk, sier Galtung.

- Hva blir i dine øyne konsekvensene av et angrep på Irak?

- Det vil sette enda sterkere fart i USAs fall som verdensstormakt. Jeg tror hevnaksjonene vil vare i fem hundre år. Land som er USAs allierte vil også bli terrormål. Jeg synes Norge er modig, eller kanskje riktige sagt dum, som utsetter sin befolkning for dette, sier Galtung, som ikke setter sitt lys under en skjepe når han beretter om store internasjonale hendelser han har forutsett.

- Hver gang jeg forutser en viktig begivenhet, får jeg høre hvor gal jeg er, smiler Galtung. Som da han spådde Berlinmurens fall, og senest terrorangrepet mot USA 11. september i fjor. To og en halv uke før 11. september 2001 uttalte han til NRK-temet, under opptak til dokumentarfil-

men, at USA kom til å oppleve en voldsom terroraksjon.

- Hvis noen går i arkivene om 20 år og henter frem denne filmen NRK nå har laget om meg, vil de nok oppleve at mange av mine fremtidsbilder stemte med virkeligheten, tror Galtung.

Barbarisk verdensorden

Selv er han ved inngangen til 2003 mer bekymret for verdenssituasjonen enn noen gang før i sitt 72 årige liv.

- Situasjonen er verre nå enn før 1. og annen verdenskrig. USA har åpnet for en ny barbarisk verdensorden. Amerikanerne hevder å ha lov til å gå til krig fordi de misliker et annet lands regime. Det er som å skru utviklingen tilbake til 1600-tallet, sier Galtung.

Han er overbevist om at konsekvensene av en Irak-krig vil bli katastrofale, selv om han gjør regning med at USA vil vinne en «formell seier» i krigen.

- Det vil bli en veldig sterk økning i rekrutteringen til terroristiske organisasjoner, eller bevegelser. En krig vil også utløse en økende antisemitisme i hele verden. Oljeprisene vil øke og amerikansk økonomi vil kunne kollapse på grunn av boikottaksjoner mot amerikanske varer og produkter.

- Men vil et USA-angrep mot Irak utløse så sterke internasjonale reaksjoner at det vil true amerikansk økonomi?

- Ja, USA vil få verden mot seg. Hvis bare tre prosent av verdens etterspørsel etter amerikanske varer forsvinner, er virkningene der allerede.

Johan Galtung understreker at han beundrer og elsker det amerikanske folkets skaperkraft og nysgjerrighet. Men utenrikspolitikken hater han intenst. Han omtaler den som geofascisme og kaller USA en supermakt med liten hjerne, men store våpen.

USA som Guds utvalgte

- USA er i eget bilde så nær Gud at

■ forts. side 5

Samfunnsliv

Grunnlagt
1931

Med i redaksjonen

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Astrid Strømme
Indre Sædal 16
50 44 NatlandBertram Dybwad Brochmann
grunnleggerAnders Ryste
disponent og
hjelpredaktør
6150 ØrstaDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørVed innbetalinger benyttes
NB!

Postgironr.: 0532.08.40645

Internett: <http://home.online.no/~dagoj/SAMFLIV.HTM>
eller direkte link <http://samfunnsliv.freeservers.com>

NYTTÅRSFORSETTER

Den urettferdige fordelingen i verden vil bare fortsette i årene som kommer. Kløften mellom fattige og rike blir bare større og større. FN's og andre institusjoners taler om å gjøre verden til et bedre sted for de fattige, forblir bare floskler og tomme ord. Jeg har lenge vært en optimistisk idealist som trodde at man kunne forhandle seg frem til det meste, også i denne gloabiliserte verden, slik at forholdene kunne bli bedre for folk flest på denne kloden. Nå viser virkeligheten seg å være helt annerledes: rikdom og velstand er bare forbehold de få, slik det alltid har vært.

For mitt vedkommende betyr det en endring av holdninger. Jeg tror ikke lenger på dialog og forhandlinger, fordi dette har vist seg dødfødt. Verden er blitt et kaldere sted. Det synes som om den eneste medisinen som skal til for å skape virkelige endringer er en revolusjon mot det bestående samfunnssystemet, som bare fortsetter å undertrykke verdens fattige nasjoner, til tross for gode intensjoner og lovnader i massevis i FN og andre fora. Børs- og aksjespekulanter håver inn penger på andre menneskers bekostning. Nå er strømprisene skyhøye i Norge og det er de samme pengesugerne som igjen tjener grovt på sine medmennesker. Det heter ikke: hva kan jeg tjene deg med, men hva kan jeg tjene på deg.

Samfunnsrefseren Jesus kastet faktisk pengevekslere og spekulanter ut av tempelet. Han viste ingen nåde og vendte det annet kinn til, heller tvert i mot. Slik er han et forbilde.

Tiden er inne for en holdningsendring.
Leve revolusjonen!

DOJ

Strømkjøp gir milliongevinst

Tønsbergs Blad går ut på lillejulaften og roser noen kommuner i Vestfold for å tjene millioner av kroner på strømhandel. Dette viser hvor kort vi er kommet i å tenke på våre innbyggere.

Dette er skammelig og viser i klartekst at ordet parasitt, som jeg egentlig ikke liker, er en korrekt beskrivelse av mange politikere. Det kan virke som om mange av våre politikere tror at deres verv er en privatsak, jo mer vi kan tyne våre borgere, jo mer kan vi putte i egen lomme. De bruker det samme prinsippet som de gjør i privat virksomhet. Det er overskudd til aksjeeierne og ledelsen som betyr noe, koste hva det koste vil. Lederne skal forsynes med høye lønninger, gullkantede opsjoner og store fallskjermmer.

Åsgårdstrand, den 23. desember 2002

Erik W. Falck
PensjonistpartietErik W. Falck
og malurt

Takk til Geir S. Prytz, Nøtterøy Høyre, som kommenterer min elendighetsbeskrivelse i Tønsbergs Blad, den 20 desember 2002.

Jeg synes faktisk at situasjonen i Norge er så tragisk at det ikke er til å gjøre noe morro av. Tvert imot, jeg synes vårt demokrati er så svakt at jeg er skremt. Jeg har gått på akkurat den skolen 95% av den norske befolkning har gått på, men jeg har gjennomskuet en hel del av det som foregår. Maktapparatet harselerer over mennesker som kommer med sannheten, og det har de gjort til alle tider. Arnold Juklerød, Eirik Finne, Kåre Torvholm mfl. er tragiske bevis på nettopp dette.

Jeg har selv snakket med Synnøve Fjeldbakke Taftø, som ble tvangsmedisinert med cisordinol på Nordland Psykiatriske sykehus mars 2002. Han har nå måttet klage saken sin inn for FN's menneskerettskomité. I Norge ble det i år 2000 tvangsinnlagt 10.000 - ti tusen i psykiatrien, mens det i Sverige og Danmark ble innlagt 1500 - 2000, til tross for at de har et langt høyere innbyggertall. Dette er menneskeskjebner, som jeg håper ingen vil harselere over.

La oss si at du har en datter, Geir, ville du harselere over kritikken som kommer når jeg mener det er skammelig at en mann som voldtar din datter på 13 år, og blir frikjent på alle punkter, fordi hun ikke gjorde nok motstand?

Jeg er enig i at jeg skal ikke ta alle politikere over en kam. Vi har sikkert mange flotte politikere, men av en eller annen grunn får de ikke komme til ordet. Er du fornøyd når gamle tvangsflyttes fra Tjøme Private Aldershjem? Hva med Østegaard Sykehjem, var du med på å rasere dette flotte tilbudet?

Geir, vi kan ikke hele tiden putte alt under teppet, noen mennesker har ikke ressurser til å klare seg på egen hånd.

Jeg er hjertens enig, det er ikke lenger noen politiske partier å stemme på: Arbeiderpartiet og Høyre har omtrent byttet roller. Hadde Høyre og Arbeiderpartiet gjort jobben sin, hadde FrP aldri sett dagens lys!! Det er grunnen til at jeg var med på å etablerte Tverrpolitisk Folkevalgte, Vestfold, men dette har valgstyret og nå Stortinget gjennom lovendring rasert fra kartet! De har til å med gitt loven tilbakevendende kraft. Skal vi harselere over det også? Byråkrater og politikere skulle være der for å hjelpe, det er i alle fall slik jeg ser det og mener at det skal være. Hvorfor er det så galt å benytte hjertet og kjærligheten?

Åsgårdstrand, den 21. desember 2002

Erik W. Falck
Pensjonistpartiet

LEDER -

STANS KRIGEN MOT IRAK -
OPPHEV SANKSJONENE

Gjennom 2002 økte antallet bombeaksjoner fra britiske og amerikanske fly i den såkalte flyforbudssonen i Irak, en sone som ikke er FN-godkjent, men som amerikanske og britiske myndigheter har opprettet i strid med folkeretten.

Begrunnelsene for bombingene har vært svært vage: det varierer fra "på grunn av fiendtlig aktivitet på bakken" til "angrep av fiendtlige raketter eller fly" eller sogar "bombingen skjedde i selvforsvar."

Ingen andre enn USA eller Storbritannia kan verifisere om dette stemmer eller ikke. Dermed er faren stor for at man bomber selv om det ikke finnes noen reell grunn til å gjøre det: man dikter isteden opp en grunn i ettertid.

I de siste månedene av 2002 ble en rekke radarstasjoner bombet, både sivile og militære. Sett i sammenheng med den planlagte aksjonen mot Irak fra USA og Storbritannias side, er det logisk at man velger å utnytte sin militære overmakt til å starte den egentlige krigen lenge før tiden: radarstasjoner på bakken er av vital betydning for det irakiske forsvaret og ved å slå dem ut, vil man ikke møte den motstanden man kunne ha forventet ved den egentlige bombeaksjonen som står på agendaen for Blair og Bush.

Ifølge informerte kilder hadde Ariel Sharon og George W. Bush samtaler der det fremgikk at datoen for det endelige oppgjøret med Saddam Hussein er satt til 21. februar 2003.

Motstanden mot en krig mot Irak er voksende i store deler av verden. Konsekvensene av et militært angrep på Irak er uoversiktelige, både for landets egen del og de angripende parter. Mange eksperter forventer en økt terrorvirksomhet etter at krigen er startet. Dette kan gå ut over alle involverte parter, også land som ikke direkte har gitt militær støtte og hjelp til USA og Storbritannia.

Mange er kritiske til at Bush har skiftet fokus fra krigen mot terror, som fremdeles pågår for fullt i bl.a. Afghanistan (her er de forskjellige krigsherrene fremdeles ganske så flyktige m.h.t. hvilken side de er på: noen skifter side ved å motta amerikanske dollar for deretter å vende tilbake til utgangspunktet når dollaren er oppbrukt...), til et oppgjør med Saddam Hussein - et oppgjør hans far ikke maktet i sin tid.

Kritiske røster hevder også at amerikanske myndigheter og det amerikanske folk ikke aner hvem de egentlig kjemper mot. Kunnskaps- og historieløsheten er et økende problem i USA. Blant studenter var det ganske få som fant frem til Afghanistan og Irak selv om de hadde verdenskartet liggende foran seg.

Johan Galtung, mannen bak de mange konfliktløsnings-prosjektene verden over, hevder at i amerikanernes øyne er Gud øverst, deretter kommer USA og så resten av verden.

John Pilger, mannen bak en rekke dokumentarfilmer om USAs rolle i verden, er like kritisk til USAs enorme negative innflytelse, fra aksjoner og intervensjoner i Mellom-Amerikanske land til støtte til militærkupp bl.a. i Chile, der den lovlig valgte Salvador Allende, ble styrtet ved amerikansk hjelp.

Når begrepet terrorisme blir definert av amerikanerne etter 11.9-angrepet, faller faktisk også amerikanerne selv innenfor terrorismebegrepet i sine aksjoner i flere land verden over.

SAMFUNNSLIV vil følge krigen mellom USA/Storbritannia og Irak med argusøyne.

SAMFUNNSLIV mener at krigen som har pågått siden 1991, må avsluttes og sanksjonene oppheves slik at landet igjen kan komme på fote igjen. Isteden bør vesten satse på å støtte landets egne opposisjonsgrupper slik at de kan styrte diktatoren Saddam Hussein.

□ Doj

Redaktører 2003

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme
MAI: Dag Ove Johansen

JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Astrid Strømme
OKTOBER: Dag Ove Johansen
NOVEMBER: Astrid Strømme
DESEMBER: Dag Ove Johansen

Fædrelandsvennen:

Når barn blir burhøns

Utdanningsminister Kristin Clemet vil gjerne fremstå som en handlekraftig person. Nå har hun besluttet at alle barn, fra de er seks år, skal la seg innskrive i protokoller som dokumenterer hvor mye de kan gulpe opp av den kunnskapen de blir tvangsforet med. Ministeren har gitt direktivet til sin sekretær, som igjen har gitt det videre til alle landets skoledirektører, at man straks må finne en fullgod veie- og målemetode, for å se om skolen virkelig fyller barnas hjerner til bristepunktet.

Tidens krav til konkurranse og markedstilpassing forlanger et effektivt system som måler skrive og leseferdighet fra første klassetrinn; bort med all unyttig lek. Menneskehjernen er bare en slags datamaskin; det gjelder å finne den rette måten å laste ned informasjon på. Ja, noen spesialister foreslår å operere inn en elektronisk mikrohjerne i tillegg til den gammeldagse, for å fylle morgendagens behov for informasjon og kunnskap.

Bare en kombinasjon av menneske og maskin vil kunne tilfredsstille næringslivets krav til morgendagens ledere.

Skrivet fra ministeren har – ved hjelp av et fikst markedsføringsfirma, fått den lekne betegnelsen: «Førsteklasses fra første klasse». Man forlanger et effektivt program for kunnskapsformidling til barn, etter målbare prinsipper som innen laks- og kyllingoppdrett.

En usentimental, rasjonell nytte-tenkning i tråd med tidens sosialdarwinistiske ideer; – mennesket som en biokjemisk organisme preget av to grunnfaktorer; – gener og miljø. Mentale egenskaper får bare verdi dersom de kan veies eller måles.

Clemets kongstanke er derfor: «... et nasjonalt system for kvalitetsvurdering på alle nivå». Det dreier seg om et overvåkningssystem som: «Gir et bilde av hele spennvidden av ferdigheter i det aktuelle fag i den klassen som kartlegges». Og: «Kartleggingsmateriellet må være slik at den enkelte skole/lærer/foresatte kan bruke det for å gi best mulig opplæring for den enkelte klasse/elev.» Ja, glem ikke at heretter skal lærerne få lønn etter innsats, – (og trynefaktor); dvs. hvor mange byer i Belgia eleven kan ramse opp.

Slik fungerer en maskert totalitær stats overvåkning og hjernevasking. Men i dagens Norge er dette bare et naturlig refreng i visen om å stå bedre rustet til livets store konkurranse, der taperne blir den gjødsel som eneren gror frem av.

Trenger vi en ny Kielland eller Bjørneboe før noe går veldig galt? Ja, hvorfor gidder ingen å reagere på en samfunnsutvikling som gjør folk syke, – sover vi? Ti prosent av landets arbeidsføre er syketrygdet, 800.000 nordmenn trenger psykiatrisk behandling, – hver tredje pasient i psykiatrisk ventekø er et barn, 20 prosent av 11-åringene lider av depresjon, mobbing i skolen har økt med 70 prosent siden reform '97, osv.

I kommersialismens tidsalder er barndommen blitt unyttig og verdiløs. Men lærerne skal konkurrere og bevise sin egen fortreffelighet overfor kolleger og foresatte, nå som alle skal veies, måles og lønnes etter evalueringstabellenes gylne fasitsvar og tidens melodi.

I disse dager reiser en agent fra Norsk patentkontor landet rundt og oppmuntrer folk til å komme frem

med sine glupe ideer for nye oppfinnelser. Han forteller litt om hva som er karakteristisk for oppfinnertypen, nemlig at: «Dette oftest er folk som ikke er særlig godt utdannet, de er nemlig mer kreative, – mer fantasifulle...»!

Ja, det er faktisk slik at hvis vi vekker de intellektuelle ferdighetene i barnet for tidlig, så skjer det på bekostning av evnen til å tenke alternativt og kreativt i voksen alder. Man svekker den individuelle «formkraft», som er så avgjørende for menneskets psykosomatiske stabilitet og utvikling i voksen alder, og – satt på spissen – skaper et svekket, uselvstendig Jantemenneske, som tenker, tror og går i takt.

En steinørken i hjertet og et svekket nervesystem, det blir det langsiktige resultatet av å frarøve barnet barndommen.

Tanke, følelse og vilje, dvs. ånd, sjel og legeme, alle må få like mye oppmerksomhet og pleie i barnets utvikling på veien frem mot voksenlandet. Det aller beste er om det ikke legges noen form for press på lese- og skriveferdigheter de tre første skoleårene. Da hadde barnet kanskje kunnet bevare sine røde kinn helt til det fikk en sunn, naturlig kunnskapstørst.

Dette hadde selvsagt utløst et grusomt skrik fra 10.000 lærere og lektorer som straks hadde prediket dommedag. NHO-presidenten hadde nok fått slag, men barna, – barna hadde fått litt tilbake av barndommens tapte rike.

Utopia? Ja, men vi trenger virkelig en «krig» mot vår hjemlige Taliban for å fri barna ut fra sin burhøns-tilværelse. Men de som har makt og innflytelse, har selv blitt så hjerne-

PRESS: Hvis det ikke legges press på lese- og skriveferdigheter de tre første skoleårene, kunne barnet kanskje bevare sine røde kinn helt til det fikk en sunn, naturlig kunnskapstørst, mener artikkelforfatteren. Arkivfoto/Fædrelandsvennen.

vasket og fargeblinde at de ikke ser varsellampene som lyser. De tror det blinker grønt, – gå på, dette er bra – akkurat som minister Kristin Clemet, og vil presse barna inn i enda mindre bur; stjele enda mer av barndommen, helt til den blir så gledesløs og fremmedgjort at ingen lenger orker å være barn. Da må minstre,

lærere og næringslivsledere klone seg selv for ikke å dø ut, miste jobb, fallskjerm og pensjonspoeng. Kan hende blir det heller trist å se disse snusfornuftige, klonede misfostre subbe messende rundt med løftet pekeringer.

**Bj. Knapstad
Flekkerøy**

Bildemanupulering: DOJ

Bomring og arrogant minister

Demokratiet i Norge blir mer og mer en vits. Torild Skogsholm (V) gjør skam på borgernes muligheter til å gjøre sin røst hørt. Vi kan til nød få 10 minutter med Samferdselskomiteén, mens ministeren arrogant avviser oss, som ikke hører noens steds hjemme i dette deilige rike Norge. Hun våger ikke å møte oss. Ytringsfriheten, som er nedfelt i grunnloven blir elegant oversett på høyeste hold. For å sikre at planer og vedtak blir fattet på betryggende grunn er det bestemt at ting skal kvalitetskontrolleres. Men nå har altså Samferdselsdepartementet med Torild Skogsholm i spissen bestemt at rapporten, som er utført for å kvalitets-sikre Veipakke Tønsberg, er unndratt offentligheten. Den er hemmeligstemplet! Dette er en skam og gjør Norge til en stat vi ikke trives med og ikke ønsker å identifisere oss med. Hvordan Torild Skogsholm har fått en ministerpost, når kun 2 fra Venstre er valgt inn på Stortinget er også meget betenkelig.

Det begynte med at Stokke kommune, som en av 9 samarbeidskommuner og med ca. 2000 arbeidstakere i Tønsberg kommune ikke blir tatt ut som høringsinstans. Så deler man opp Veipakken i mindre deler for på den måten å unngå konsekvensutredning av Ringvei Nord (tunnelen under Frodeåsen). Man bryter lovverket ifølge Carl August Fleisher og man neglisjerer kultur- og historiearv, beskrevet i Snorres Kongesagaer og raserer Kjelleolla, som KrF har programfestet at de vil bevare. Man benytter seg av tvilsomme fortolkninger i Høyre for å forsvare sine råttne handlinger. Og man hemmeligholder offentlige rapporter. Man

dekker seg bak valgresultatet, som er fremkommet under falske premisser, og neglisjerer at over 80% av befolkningen raser mot en slik voldtekt.

Ordfører Svein Harding Hansen (H), innrømmer at dette ikke er blitt som Nøtterøy Kommune var blitt forespeilet, men han våger ikke å be om at saken tas opp på nytt, grunnet frykt for prestisjetap. Jeg kan forsikre at det ville styrke Nøtterøy Høyres posisjon om de var voksne nok til å gjøre om på planene. KrF, s leder på Nøtterøy, Ragnar Skaug-Nilsen, er også helt klar på at forutsetningene ikke lenger holder mål.

Aksjonskomiteén har fremmet forslag til løsninger med bl.a. veiforbindelse Nøtterøy-Stokke, som knytter Stokke nærmere til konstruktivt samarbeide og som gjør at vi slipper bomringer. Disse gode idéene, som støttes av Tjøme, Nøtterøy og Stokke kommune, er av de folkevalgte i Tønsberg ikke videreformidlet til departementet.

Vi representerer over 22000 voksne mennesker og minst 80% av byens befolkning og vi forlanger en total konsekvensutredning av hele veipakke Tønsberg inklusive Ringvei Nord og tunnel/bro-forbindelse Nøtterøy - Stokke over Vestfjorden, før avgjørelsen taes i Stortinget.

Åsgårdstrand, den 19. desember 2002

**Erik W. Falck
Medlem av aksjonskomiteén mot bomringer**

Spionen og presidenten i filmfestivalenes Mekka

Av Svein Otto Hauffen

Blant velrennomerte kurbyer, regnes Karlsbad – Karlovy Vary – som tsjekkerne sier – som en av Europas fremste. Internasjonal prominens møtes årlig der, ved store filmfestivaler som har bidratt til stedets stjernestatus.

Det er nærliggende at Vaclav Havel er blant hedersgjestene. Som president såvelsom betydelig dramatiker. Naturligvis med sin sjarmende hustru, Dagmar – Tjekkias først lady – som selv er en kjent skuespillerinne. Ekteparet bidrar til – som det sies – å kaste glans over – megaarrangementet. Også ved denne 37. internasjonale filmfestival. Især Havel som med sin særpregete stemme og høyst velvalgte ord, formår å forløse samværglede, festivitets og seriøsitet – på en måte som neppe noen nulevende tsjekker kunne makte tilsvarende. Det hele i stil med at byen et par uker i året betraktes som republikkens kulturhovedstad.

At Dagmar Havel er velsignet fri for primadonnanykker, såvelsom frigiort i forhold til manges primiti-

ve selvdyrkelse, ved arroganse og hovmot, kan jeg bekrefte ved en interessant samtale vi hadde; bl.a. om betydningen av alternativ medisin og økologisk dyrkning. Bio-dyrkning som man sier på kontinentet. Noe hun og hennes nærmeste er personlig engasjert i. Nylig meddelte tsjekkiske medier at en kjent biomedisiner, antroposof-legen dr. med. Bouzek ledsaget presidenten på en utenlandsreise.

* * *

Blant besøkende stjerneskuespillerinner er det hver gang enkelte som imøtesees med spent forventning. I fjor var sjarmende Natasja Kinski i fokus for oppmerksomheten. I år var det, det tyvende århundrets mest kjente skotte – Sir Sean Connery. Verdenskjent som den første og beste hemmelige agent 007, James Bond. Spionen og presidenten har samme mål og reiserute, kort sagt 12 mil. Connery befinner seg for tiden vel her i Praha, hvor han medvirker ved innspillingen av filmen «League of extraordinary Gentlemen», med regissør Stephen Norrington. For et par uker siden befant Connery seg mindre vel. Hva

hverken «Spectre» eller andre skumle storforbrytere maktet: å beseire den nærmest uslålige agenten, det lyktes for lumske influensavirus i Praha. Utslått i første runde. 007 redusert til O. Nesten. I hotellsengen fortsatte kampen. Virusen tok strupetak på ham ved en kraftig angina. Inntil samtlige måtte gi tapt, en uke senere.

I Karlsbad ble seierherren mottatt med åpne armer. Især kvinnelige. Den røde løperen var rullet ut til ære for den velsette superstar med sølvgrått skjegg og sin lette selvironi. Etter mottagelsen i det luksuriøse hotel Thermal, ble Sir Connery hedret med en spesiell ærespris «for sitt fremragende kunstneriske bidrag til filmhistorien». Stående ovasjoner fra publikum, og takkens ord med whisky-sterk skotsk aksent fra hedersmannen, som også gav til beste et to minutters enmannsshow, med særpregete skotske dansetrinn – med fortrinlig eleganse.

Filmfestivalenes Mekka

Ti dager hver sommer, suges filminteressertes oppmerksomhet magnetisk mot vestbøhmens kuratoriske sentrum: Karlsbad – filmfestivalene

nes Mekka. Byen invaderes av galamourens pilegrimer og fans fra øst og vest. En folkevandring som innbefatter bl.a. flere tusen studenter. Ikke å forglemme fete, feterte, falmete og «falne» «stjerner» av igår – som nostalgisk hensmekkende vil henføres i den store kollektive illusjon, via celluloidens filmatiske lys- og skyggeeffekter. Nevnte belives av mere og mindre kjente, tilreisende stjernespillere som er aktører i flere av de aktuelle filmer som vises under festivalen. Deriblant den populære Michael York som ble tildelt «Byen Karlsbads pris» for sin innsats.

Invasjonen inkluderer bl.a. gresshoppesvermer av diverse filmteknikere etc. pressefotografer og m.m. Ca 500 journalister, 600 profesjonelle «filmfolk» og ca 8000 filmfans. Vist blir tre hundre spille- og dokumentarfilmer, fra vest og øst. Deriblant flere tsjekkiske. I første rekke «Rok dábla» (Year of the devil). Regissør Petr Zelenka. Og «Sila lidkosti» (The power of good). Regissør Nicolas Winton.

For våkne iakttagere kan følgende «fenomen» synes som ufriwillig skuespill, i sin alminnelighet og

blant skuespillere i særdeleshet: – Kampen om oppmerksomheten. Nærmere bestemt, kampen for å synes som midtpunkt for folks oppmerksomhet. M.a. ord – kampen for (skinn)tilværelsen i tilskuernes bevissthet.

Enhver som vil plassere seg selv i sentrum, er ifølge B. Dybwad Brochmann: «Det falske midtpunkt», som gjør dette til fortrensel av «Det sanne midtpunkt, Jesus Kristus, Det sanne vitne, personifikasjonen av livet».

Flere finner det bemerkelsesverdige at en god del utenlandske gjester, fortrinnsvis kommer p.g.a gode øst-europeiske filmer som er underrepresentert på andre festivaler i Cannes eller Berlin. På denne bakgrunn er Karlsbad med sin årlige festival, blitt betegnet som en bro mellom øst og vest. En forståelsens bro i et land som av en gammel vismann fikk den megetsigende betegnelsen – Europas hjerte. Kan det sies noe bedre om en by enn – forståelsens bro, mellom øst og vest – i en tid hvor nyhetsbildet domineres av internasjonale misforståelser og konflikter?

Krig - - -

det ikke er plass til en menneskerettighetserklæring mellom dem en gang, sier Galtung.

11. september-angrepet overrasket ham ikke. - Det mest forbausende var at det ikke skjedde før. Helt siden amerikanerne skjøt ned et iransk passasjerfly over Golfen for 13 år siden, hadde jeg ventet på dette, sier Galtung.

Han mener USA kunne demmet opp for mye av det økende hatet i muslimske land hvis Bush hadde vist litt vilje til forsoning etter 11. september. En anerkjennelse av Pa-

lestina, for eksempel, ville ifølge Galtung vært et viktig skritt på veien.

Norsk utenrikspolitikk skammer han seg over. Galtung mener Norge er en logrende puddel underkastet Guden USA.

- Norge har de to siste årene hatt plass i FNs sikkerhetsråd. Hva synes du vi har fått utrettet?

- Absolutt ingenting, svarer Galtung kontant. Han mener Norges rolle i Sikkerhetsrådet fører seg rett inn i det mønsteret som har preget norsk utenrikspolitikk i hele etterkrigstiden: Si aldri noe i det offentlige rom som kan fornærme USA. Det kom

heller aldri et offentlig signal fra Norge mot amerikanernes krigføring i Vietnam, bortsett fra en oppfordring om ikke å bruke gass mot sivilbefolkningen, sier han.

Hudfletter norsk presse

- Du angriper det norske utenrikspolitiske etablissementet. Hvem sikter du her til?

- Særlig politikerne som samles i hemmelige møter i Stortingets utenrikskomité, og som her avgjør at Norge kan gå til krig uten å legge saken frem for Stortinget. Egentlig er de bare et formidlingsorgan for Washingtons ønsker. Disse politikerne

diskuterer hemmeligheter og sprer informasjon til utvalgte personer i mediene. Totalt dreier det seg vel om et par dusin personer, vil jeg tro, sier Galtung, som mener avisen Klassekampen er et hederlig unntak blant norske medier fordi denne avisen ikke danser etter USAs pipe i ett og alt.

Han hevder norsk presse sjelden eller aldri setter søkelyset på de 67 intervensjonene han mener amerikanerne har på samvittigheten etter annen verdenskrig. - Dette trass i at disse intervensjonene har drept langt flere mennesker enn det Nazi-Tyskland gjorde, riktignok over et lengre tidsrom, hevder professoren.

- Hva ville du gjort hvis du var norsk utenriksminister akkurat nå og ville forhindre krig mot Irak?

- Da ville jeg at Norge skulle tatt initiativ til en multinasjonal freds-konferanse, organisert sammen med EU, for å finne en løsning på de viktigste problemene i Midtøsten, som Irak, kurderspørsmålet og forholdet mellom Israel og palestinerne. Konferansen burde hatt en varighet på fem år, og hatt Helsingfors-prosessen som mønster. Den løste opp frontene i den kalde krigen, og fikk avgjørende innflytelse på det som skjedde i øst-vest-forholdet flere år senere, sier Johan Galtung.

kommende ble avskjediget, (Posten er i krig med seg selv). OBS! Dette skjedde nesten samtidig. NB! Dette var ingen ubevisst feil fra Postens side, men en meget veloverveid og berrisist handling og et godt planlagt narrespill, - for atter å ha noe å ta meg på!

Jeg merket meg at Posten brydde seg heller ingen ting om postmesterens ulovlige bruk av videoen. Gjennom den hadde hun kontrollert mitt arbeid. Dette er ulovlig! Det samme gjorde hun mot en kollega! Men der gikk hun lenger, det ble brukt utdrag av videoen i en avskjedssak. Utdraget var meget dårlig og utydelig, - tross det ble det brukt som fellebevis. Min kollega bedyrer sin uskyld, og har ved flere anledninger bedt om å få kopi av originalvideoen, men har pr. i dag blitt nektet det, og har heller aldri sett den. OBS! I ettertid har min kollega fått beskjed av en videoekspert at slike videoutdrag kan lett manipuleres med. Så da så!

Retten støttet også Postens kyniske salgsmetoder, - der personalet blir truet til å benytte uetiske metoder for å selge mest mulig Fonds til uvitne kunder. Jeg har vært vitne til flere kollegaer som lar seg presse i redsel

for å miste jobben. Den enkelte postansatte informerer da kunden om den høye rentefordelen, og forteller ingen ting om risikoen vedrørende Fonds / aksjer. Dette gjør i k k e jeg! NB! Jeg gjør nemlig ikke hva som helst for penger! Gjennom media i ettertid har det vært meget grundig belyst, og jeg har fått full støtte for at dette er grovt ulovlig. Jeg vil også vise til en melding NRK-dagsnytt hadde morgen 22. august 02: "Flere eldre i Tvedestrand føler seg lurt av Posten da sparepengene deres har blitt plassert på Aksje- / fonds uten å ha blitt informert om risikoen, og flere har tapt halvparten av sparepengene sine. Tolv stykker har tatt kontakt med Per Johansen i Aust-Agder Forbrukerråd".

Det er en ting jeg aldri kommer til å glemme fra min siste tid som arbeidstager i Posten BA. Det var ledelsens kalde flir da dem kom med sine trusler etter at dem hadde konstruert noe å ta meg på. En tankevekker er det også at før jeg fikk oppsigelsen i januar 2000, informerte flere av mine kollegaer meg om at postmesteren hadde informert om at jeg skulle vekk.

Etter disse opplysningene er jeg overbevist om at en anke fra meg vil-

le være å be om enda en regning på saksomkostninger fra Posten BA. Regningen pr. i dag på kr. 152.520,- er urimelig stor, og jeg får helt sikkert aldri vite hva som egentlig skjuler seg bak det etter forholdene store beløp. Min overbevisning blir også styrket gjennom Aftenposten 30.9.2002. Der blir det informert om at justisminister Odd Einar Dørum vil fra 1. september 2003 etablere en egen justismordkommissjon: "Jeg har sett folk bli knust", sier Dørum. I Aftenposten 3. oktober d.å. går Carl I. Hagen, Frp lenger og sier at denne kommisjonen må ikke ledes av dommere som har jobbet i systemet i lang tid og står bak justismordene. Gjennom avisen Dagen har jeg med stor interesse og forskrekkelse fulgt en debatt angående avskjedssaken mot sogneprest Olav Berg Lyngmo, Kautokeino. Her ble det bl.a. bevist at det ble brukt falske anonyme brev som grunnleggende bevis for å fjerne Lyngmo fra sin stilling, - så da så!

Jeg støtter meg til Arnold Juklerøds ord: "Det er ingen vits i å få rett i en Urett". I ettertid er det dokumentert at han hadde rett.

Velaug Lie,
Oslo.

OBS, - et tillegg:

Jeg kommenterer herved min avskjedssak mot Posten BA p.g.a. at det også er stadig brudd på postloven, og kundenes klager blir ikke hørt! Grunnen er at etter Posten ble BA, og siden et AS, har kundene (som også er eierne) blitt vitne til norgeshistoriens største postran. For landets Postvesen, - det godt utbygde Postverket som har gitt en tilfredsstillende service til landets befolkning i over 350 år, har nå blitt en tumleplass for rasjonaliseringsekspertene og deres støttespillere! - der både personalet og kundene blir behandlet som rettsløse individer.

Den 22. oktober d.å. hadde NRK Brennpunkt et program om "Syke Arbeidsplasser" i Posten. Der fikk jeg støtte for mitt syn om Postens ledelse. VG skriver også den 4. november d.å. at psykopatiske ledere har blitt et problem på mange arbeidsplasser. Disse psykopat-lederne er også godt representert i Posten og i andre halv- og helstatlige samt offentlige arbeidsplasser! Med andre ord, - dem trenger seg inn i norske borgeres felleseie og deler bytte via høye lønninger og fallskjermer!

Jeg merket meg også at i min avskjedssak og i lignende avskjedssaker har til og med rettsvesenet satt godkjentstempel på Postens grove lovbrudd. Når slike ting skjer i andre land kaller våre politikere det korupsjon.

Angående dommerens godkjenning av Postens grove lovbrudd, oversendte jeg noen spørsmål til dommeren, dommerfullmektig Siv E. Hveberg og hennes meddommere i Oslo Tingrett. Jeg spurte bl.a. hvorfor hun overså alle mine vitner, postmesterens dokumenterte grove lovbrudd både hva gjaldt taushetsplikten, arbeidsmiljøloven, og også postmesterens ulovlig bruk av videoen.

Dommerens svar var et "god dag mann økseskaftsvar", altså en bekreftelse på uretten.

Min dom fra Oslo Tingrett, sak nr. 01-6457 A/85 kan gjengis offentlig, - og derfor har jeg nevnt noen navn i mine kommentarer.

DS

Fædrelandsvennen:

Hvorfor, hvorfor, hvorfor?

Mange spør med rette hvorfor det skal være så vanskelig i rike Norge å finne plass på budsjettene for helt sentrale fellesoppgaver: Eldreomsorgen lider, sykehusbudsjetter strekker ikke til og skoler forfaller. Fra NHO og næringslivsledere kommer jevnt og trutt det samme rådet: Offentlig forbruk må strammes inn. Ja – det er vel og bra med en streng forvaltning av offentlige midler, men det er tross alt vårt samlede forbruk næringslivet må bære. Derfor er det bemerkelsesverdig hvor liten oppmerksomhet som vies utviklingen av vårt private forbruk.

Tall fra Statistisk Sentralbyrå viser følgende: Fra 1995 til 2000 økte vårt privatkonsum med omlag 206 mrd. Selv korrigert for prisstigningen utgjorde dette en vekst på drøyt 31% i løpet av femårsperioden. Målt i kroner og øre utgjorde veksten i offentlig konsum i samme periode mindre enn tiendeparten. Et blikk på lønns- og budsjettoppgjørene de to følgende årene tilsier at denne trenden ikke er svekket. Det kan saktens innvendes at forholdet prosentvis ikke er like galt (35% : 29%). Dog – det er tross alt belastningen i kroner og øre som vårt næringsliv skal bære.

Lønnsutviklingen i vårt samfunn har vært formidabel. Om det i femårsperioden bak oss f.eks. var

overført ca 20 mrd fra veksten i privat konsum til løsningen av skrantende fellesoppgaver, ville det likevel stått igjen mer til vekst i privat konsum enn noen av våre naboland har hatt rom for! Hva er egentlig den drivende årsak til denne uforholdsmessige veksten? Kan det være betydelige hopp i lederlønninger såvel i privat som offentlig sektor? For ca et år siden kunne en FN-rapport fortelle at det i hele OECD-området bare var Ny Zealand hvor avstanden mellom rike og fattige økte raskere enn i Norge. Er det et slikt samfunn vi ønsker å fremme? Hvordan kan en vente vilje til moderasjon fra vanlige lønnstakere når ledere går foran med slike krav. Nå får vi rett nok høre at lønnsforskjellene er enda større i de land vi ellers kan sammenlikne oss med. Men det er jevngodt med å si at fordi uretten er større andre steder, må den også bli større hos oss. For noen måneder siden kom sjefen for det svenske industriforbundet med en utblåsning: Næringslivsledernes grådighet var i ferd med å undergrave all tillit til markedsøkonomien.

Privatisering og rå kapitalisme griper om seg. Alt som hindrer frie kapitalbevegelser skal vekk. Hvorfor gis det så lite informasjon om konsekvensene av denne liberaliseringen? Den er ikke styrt av politi-

kerne – men av mektige profittintresser. Konsekvensene er mer enn målbar. Statistikk fra Verdensbanken kan fortelle oss at for bare 30 år siden utgjorde den samlede omsetning av varer og tjenester på verdensbasis over 90% av de kapitalbevegelser som fant sted. I dagens situasjon utgjør den samme omsetning mindre enn 5%. Skremmende! Det aller meste som skjer er ren pengeflytting uten ansvar for noen verdiskapning.

I dette perspektivet blir alle velmente FN-vedtak om å bekjempe fattigdom, sult og nød i verden ren utopi. For noen dager siden – på verdens matvaredag 16. okt. – ble det lagt fram en rapport fra FNs Matvareorganisasjon (FAO) som konkluderte med at kampen mot sult og fattigdom var tyngre enn noen gang tidligere. Det burde ikke være vanskelig for noen ansvarlig politiker å vite at markedskrefter og profittintresser ikke har noen følsomhet overfor mennesker som sulter og lider. Slike krefter spør etter kjøpekraft.

EØS-avtalen trekker vårt eget land med i denne onde sirkelen. Hvorfor ofres det så lite oppmerksomhet mot hva denne avtalen reelt koster oss i handlefrihet og penger? Gro H. Brundtland karakteriserte i sin tid utkastet til oljedirektivet som «en uvennlig handling overfor Nor-

ge». Men det var før det ble vedtatt. Gassdirektivet har tvunget oss til å avvikle gassavtalen, noe Dagens Næringsliv beregnet til et årlig tap for Norge på ca 9 mrd. Burde vi ikke ta vare på friheten til å bruke noe av våre rike petroleumsinntekter til å stimulere det næringsgrunnlag som finnes i by og bygd, fremfor å plassere det meste i mer og mindre usikre utenlandske aksjer og fonds? Nå får vi sogar vite at EU-kommisjonen arbeider med et direktiv som skal gjøre det lettere for utenlandske bedrifter å kuppe norske bedrifter (Jfr Aft.p. 3/10). Vårt viktigste virkemiddel til å opprettholde bosetting og næringsliv i den nordligste del av landet – den graderte arbeidsgiveravgiften – må avvikles i løpet av mars neste år. Hva innebærer Schengenavtalen av kostnader og komplikasjoner? Fiskebåtrederer burde heller betenke hva det ville bety om våre kystområder skulle inngå i et felles EU-hav framfor å bekymre seg om å få solgt fisken. Forskerne på dette området varsler mangel på fisk og skyhøye priser de nærmeste par tiårene.

Mye mer kunne anføres. Uansett – EØS-avtalen er en «husmannskontrakt»! Dette fremholdt Nei til EU før avtalen ble vedtatt – og det innrømmer nå stadig flere av de som gikk inn for avtalen. Når lederen i

Stortingets olje- og energikomité, AP-representat og JA-mann Olav Akselsen, tar bladet fra munnen og fremholder at EØS-avtalen må sies opp uansett om vi befinner oss innenfor eller utenfor EU, så er det på tide å gjøre opp regnskapet. For Nei til EU er imidlertid dette langt mer enn spørsmål om kroner og øre. Det dreier seg så mye mer om å ta vare på de samfunnsverdier som møysommelig er bygd opp i vårt samfunn gjennom den politiske kamp som ligger bak oss: Folkestyre, solidaritet, sosial trygghet og rimelig like levevilkår.

Rike Norge kunne gjerne ofre mer for å lindre nød og sult i den problemfylte verden som omgir oss. Det er ikke NEI-partiene som i første rekke vil avvise en slik holdning. Men det bør ikke skje på EUs premisser. La det gjerne tas med at integrasjonen som skjer i Europa, utgjør en effektiv motvekt mot de krigstradisjoner som herjet tidligere generasjoner. Men alternativet må ikke være et Forskjells-Europa hvor sosiale ordninger og sosial trygghet bygges ned, kriminalitet og sosiale konflikter øker – og blinde markedskrefter bestemmer utviklingen!

Harald Synnes
Kristiansand

Dagbladet på nett:

Holdt fast på sine idealer

TOR STRAND,
TIDLIGERE KORRESPONDENT FOR NRK

7. desember

EN MISLYKKET president, som forsøkte å berge sitt ettermæle ved å engasjere seg i velmente forsøk på å få til en verdensforståelse som han som president aldri var i nærheten av å lykkes med. Når man skreller bort den obligatoriske velviljen Jimmy Carter ble møtt med da han ble tildelt Nobels fredspris, er dette bildet som sitter igjen av peanutfarmeren, som mot alle odds erobret Det hvite hus i 1977.

Han hadde store handicap som toppolitiker. Han kom inn i politikken i Washington som et gudsord fra landet. Som guvernør i Georgia var han uerfaren med rikspolitikken. Han ville så vel, men hva hadde han å tilby? Det som var hans handicap skul-

le imidlertid vise seg å være hans styrke. Han hadde slik sett et godt utgangspunkt. Det hadde Richard Nixon og hans skandaliserte regime sørget for å skaffe ham. Nixon fremstod på fjernsynet og hevdet at han ikke var noen crook. Det var han nesten alene om å mene. Skurken i Watergate-saken fikk stadig tydeligere profil, og Nixons presidenttid endte i katastrofe. Tiden var moden for en gjenfødelse av de amerikanske dyder. Jimmy Carter skulle være fødselshjelperen.

Det var et dristig utspill han valgte. Det amerikanske folk fortjener en president som er det verdige. Det amerikanske folk er moralsk høyverdige. Det fortjener en moralsk høyverdige president. I en tale til studentene ved Notre Dame-universitetet den 22. april 1977 sa president Carter: I altfor mange år har vi vært villig til å anvende våre motstanderes mangelfulle og feilaktige prinsipper. Vi har sveket våre egne verdier til fordel for motstandernes. Vi har bekjempet ild med ild uten å tenke på at ild bekjempes bedre med vann. Denne metoden mislyktes. Vietnam er det beste eksempel på dens intellektuelle og moralske fattigdom.

Å GJENREISE amerikanernes

tillit til seg selv og sitt politiske system og omverdenens respekt for amerikansk utenrikspolitikk ble et hovedmål for Jimmy Carter. Det kunne skje på to måter. Først og fremst ved å avstå fra den politikk som hadde skapt tillitskrisen. Noe stort offer ble ikke det for Carter, fordi den viktigste årsaken til mistilliten allerede var fjernet. Det amerikanske engasjementet i Vietnam var avskaffet under Nixon og Kissinger. Carters bidrag til en ny amerikansk utenrikspolitikk kom først og fremst gjennom hans motstand mot visse sider ved Henry Kissingers utenrikspolitiske metode og praksis. Allerede under valgkampen fremstilte Carter Henry Kissinger som en kynisk realpolitiker uten moralsk alvor. Carter reagerte på hva han oppfattet som Kissingers umoralske samspill med Sovjetunionen. Her var det tale om en uverdige hestehandel for å oppnå kortsiktige fordeler. Han savnet den moralske gehalt i Kissingers politikk. Fra denne holdning går det en klar linje til kravet om respekt for menneskerettighetene.

For Jimmy Carter er respekt for menneskerettighetene en hjørnestein i det amerikanske samfunnssystemet, og den er amerikanernes vik-

tigste bidrag til verdenssamfunnet. Denne optimismen på USAs vegne har skapt et ambivalent forhold til amerikansk opinion. Når Carter mener at USA er blitt et forbilde for mennesker over hele verden, og at mennesker har hentet inspirasjon i den amerikanske måten å etterleve menneskerettighetene på, har dette lagt ham åpen for kritikk på hjemmehavne og ellers i verden for å være naiv og godtroende. På den annen side har Carters understrekning av menneskerettighetene og hans kritikk av de tilfeller der USAs ledere har sviktet de amerikanske idealer, utsatt ham for beskyldninger om manglende patriotisme, ja, til og med uamerikanske holdninger.

JIMMY CARTER var i sin presidenttid klar over at hans understrekning av menneskerettighetenes betydning i internasjonal politikk ville få virkninger. Og virkningene ville bli sterkest i de samfunn som etter Carters definisjon avvek mest fra det amerikanske ideal. Carters krav om respekt for menneskerettighetene ville få virkninger for forholdet til Sovjetunionen. I sin Notre Dame-tale sa Carter det slik: I menneskeåndens verden er ord det samme som handling. Og det i langt større grad enn vi innser, vi som lever i land

hvor ytringsfrihet er en selvfølge. Lederne i totalitære stater forstår dette godt. Beviset for dette er at ord er nettopp hva dissidentene i slike land blir forfulgt for.

Men hadde USA råd til å risikere det bedre forhold til den annen supermakt ved å insistere på respekt for menneskerettighetene? Mange mente nei, og kritikken økte. Likevel holdt Carter lenge stand. Det henger sammen med flere forhold. En grunnleggende årsak til tragedien i Vietnam var at USAs utenrikspolitikk i hele etterkrigstiden hadde hatt sterke moralistiske overtoner. Tilliten til det egne system som det overlegne og en derav følgende mangel på respekt for politiske systemer utviklet under andre himmelstrøk og under andre økonomiske og sosiale forhold, lå til grunn for hele oppdemningspolitikken. På mange måter var Vietnamkrigen en konsekvens av denne politikken. For Carter var det nødvendig å distansere seg fra denne form for moralisering i utenrikspolitikk. Men kravet om en avideologisert utenrikspolitikk skapte samtidig et behov for moralsk innhold i utenrikspolitikk. Carter kunne ikke overgå selve messeren i pragmatisme, Henry Kissinger, og samtidig fremstå som mannen

Økonomer jamrer over at Oslo subsidierer resten av Norge. Mon det.

Kongeriket Oslo

Stein Ørnhoi
Politisk kommentator

Dumskap og uforstand er ganske godt representert blant alle yrkesgrupper og i alle samfunnslag. Men mye tyder på at vi har en særlig høy konsentrasjon blant økonomer i Næringslivets Hovedorganisasjon. De har gjennom årene med jevne mellomrom overrasket med en rekke eksotiske spådommer og analyser. Jeg skal ikke rippe opp i gamle ting, men nøye meg med å minne om noen synspunkter som kom for et par uker siden. Da hadde to NHO-økonomer – Tor Hersoug og Einar Jakobsen – beregnet seg fram til at det er Oslo som forsørger resten av landet. De to herrerne bruker selv ordet subsidiere om de almissene som de arme osloborgerne gjennom skatten skjenker distrikts-Norge. Særlig byrdefullt er det for NHO og Oslo å holde liv i Nord-Norge. Men det røyner på med alle de andre delene av Norge også; de som ligger utenfor Oslo og Akershus.

Samfunnsøkonomien er sammensatt og ofte vanskelig å forstå. Men la oss som et utgangspunkt være enige om at vi trenger bidrag fra alle, hvis vi skal leve som vi gjerne vil her i landet. Det hjelper lite at varer blir produsert hvis ikke noen brøyter veien slik at varene kommer

dit de skal. Det er heller ikke nok å produsere melk eller dra fisken av havet. Noen må foredle og distribuere. Og når fiskere, oljearbeidere eller industriarbeidere blir syke, må noen gjøre oss friske igjen. Og for at noen skal være i stand til å gjøre noe som helst, må vi først ha vært innom barnehager og barne- og ungdomsskoler; for ikke å snakke om resten av samfunnets skoler og forskningsinstitusjoner. Vi trenger også noen som sørger for at fritiden vår blir meningsfylt og trivelig slik at vi fornyer oss mentalt og fysisk. Vi er med andre ord alle sammen avhengige av hverandre.

Det finnes en forutsetning til for at samfunnsøkonomien skal fungere. Vi må selge like mye som vi kjøper. Vi kan ikke importere mer enn vi eksporterer. Før Hersoug eller andre av direktørene i NHO kan kjøpe ny BMW, må vi først ha solgt varer til utlandet for det en BMW koster i Euro. Nå er ikke det noe stort problem for norsk økonomi. På grunn av fisk, olje, papir og metallurgiske produkter selger vi mye mer enn vi kjøper: Med andre ord; fordi det produseres på Sørlandet, Vestlandet og i Nord-Norge, kan oslofolk og alle vi andre kjøpe bil, reise til Syden eller ta et glass vin på lørdagskvelden.

Den norske samfunnsøkonomien er svært skjev rent geografisk. Norsk økonomi hviler på fire pilarer. Det er olje og gass, vannkraft, fisk og tøm-

mer. Man kan si mye om Oslo-regionen, men det direkte bidraget den gir på disse fire områdene, er i underkant av beskjedent. At de indirekte bidragene er viktige, er en annen sak.

Hvis vi ser bort fra eksporten av råolje, er Vest-Agder vårt viktigste eksportfylke. Det er det altfor få som vet; også på Sørlandet. Vest-Agder står for 7,5% av eksporten med bare 3,3% av befolkningen. Og da er ferjetrafikken holdt utenfor. Sørlandet er med andre ord ikke bare sol, ferie og makrell. I norsk økonomi betyr Sørlandet først og fremst eksportinntekter.

Men tilbake til de to NHO-økonomene som jamrer over at Oslo må subsidiere distrikts-Norge. Oslo-regionen er fullstendig avhengig av resten av landet. Også når det gjelder den delen av næringslivet som er særlig avhengig av forskning og utvikling, er de viktigste miljøene utenfor Oslo. Sammen med Stockholm og Bern er sannsynligvis Oslo den hovedstaden i Europa hvor selve hovedstadsfunksjonen er viktigst rent økonomisk.

Flere har med fryd omfavnet regnestykkene til NHO. Mest sanseløst er det gjort av Kyrre Nakkim i Dagsavisen. Som kommentator i arbeiderbevegelsens gamle hovedorgan har han sett seg i stand til å stille spørsmål om det bør bo folk i Vardø. Og som toppen på det hele slår han fast: Sannheten er at Oslo er inne i en

frigjøringsprosess. Nå skal det være slutt på distriktenes overhøyhet og at Oslo skal være nasjonens hoggestabbe. Så om ikke Oslo er frigjort fra resten av landet, så er i alle fall Dagsavisen frigjort fra de ideene som en gang formet arbeiderbevegelsen.

Jeg skulle nesten ønske at Oslos frigjøringsprosjekt ble gjennomført fullt ut. Naturligvis ville det være litt trist hvis Oslo ble eget kongerike og dermed utlandet.

Nå ville nok de fleste emigrere til Bergen, Trondheim eller Tromsø. Kongeriket Oslo ville oppleve en enorm hjerneflukt til Det nye Norge. Historisk ville det kunne sammenlignes med sammenbruddet i Uruguay for 50 år siden. Oslo vil bli som Montevideo. Fra å være et av verdens rikeste og best utviklede samfunn, er de havnet på lista over u-land. Også der trodde folk i hovedstaden at de forsørget resten av landet. Da verdensmarkedet for biff brøt sammen, stupte landet inn i fattigdom. Slik vil det nok også gå med Kongeriket Oslo. Når det økonomiske fundamentet forsvinner, vil de stupe inn i fattigdom.

Ikke en gang kronprinsesse kan de holde selv. Og turistene vil utebli for Vikingskipene må leveres tilbake til Det nye Norge. Det samme med bygningene på Folkemuseet. Men naturligvis vil de få frigjort viktige tomtearealer for smelteverksindustri og den slags når Vigelands

skulpturer føres hjem til Sørlandet. Bykle vil sikkert levere billig kraft til den nye kraftkrevende industrien på Frogner.

Og så skal vi andre sende u-hjelp. Norge skal ha en hovedstad. Og Oslo er eller var et fornuftig valg. Selv som opprinnelig trønder bosatt på Sørlandet, må jeg innrømme det. Jeg har med stolthet og glede representert Oslo på Stortinget. Men det er dumt og politisk ødeleggende når økonomer i maktposisjoner tegner falske bilder av vårt mangfoldige fedreland. Det som er hovedproblemet er naturligvis at administrasjon innenfor bank, forsikring og annet næringsliv lønnes bedre enn selve produksjonen i samfunnet. Det gir bedre betalt å sitte i NHO og forske på virkningene av fiskeriene i Finnmark enn å drive fiske i Barentshavet. Salg betales bedre enn produksjon også når salg krever lite.

Derfor må det føres penger tilbake til der de blir tatt fra. Det handler ikke om subsidiering, overføring eller almisser. Det handler i all enkelhet om å sørge for fortsatt livskraft i de delene av landet som vi alle til sjunde og sist lever av.

som igjen skulle gi det amerikanske folk det moralske lederskap som Vietnams og Watergate hadde skapt så stort behov for. Derfor måtte utenrikspolitikken gis et nytt moralsk innhold. Kravet om respekt for menneskerettighetene ble det nye innholdet.

ETTER HVERT ble det klart at satsningen på menneskerettighetene ble en stadig større belastning i forholdet til Sovjetunionen. Carter innså at han måtte tone ned kampanjen, eller i hvert fall revidere den. I en tale i Charleston, South Carolina 21. juli 1977 sa han: Den henvender seg ikke til noe spesielt folk eller område på jorden, men til alle folkeslag, vårt eget inkludert.

At amerikanerne ikke var ufeilbarlige, men måtte feie for egen dør, var nye toner i den amerikanske debatten om menneskerettigheter. Den har historisk vært preget av at det settes likhetstegn mellom menneskerettigheter og ytringsfrihet. Carter foretok i sin tale i Charleston en utvidelse av menneskerettighetsbegrepet da han påpekte: Det er verdt å merke seg at så sent som for 15 år siden ble amerikanske borgere nektet stemmerett på grunn av sin hudfarge. Og selv i dag er det mange amerikanere som ikke får oppfylt kravet om Jeffersons tredje frihet (pursuit of happiness).

Det Carter her gjorde var å utvide menneskerettighetsbegrepet, og å bringe debatten om det hjem til USA. I en artikkel i The Baltimore Sun 19. september som avisen oppfordret ham til å skrive, understreket Carter at den beste måten å kjempe

for menneskerettighetene på, er å gjøre respekten for dem større i USA. Men like viktig var det at han også understreket at menneskerettighetene har begrenset verdi dersom de bare handler om ytringsfrihet. At det med andre ord ikke er nok å gi mennesker rett til å ytre seg fritt, dersom de ikke samtidig får muligheter til å virkeliggjøre sine drømmer om lykke. Det forutsetter økonomisk fremgang for samfunnet og den enkelte, utjevning av forskjellen mellom fattig og rik og rett til utdanning.

SÅ ER DET kanskje riktig at Jimmy Carter var de gode hensiktens mann som ikke nådde sine mål. I så måte stiller han på linje med mange politikere. Det som er særegent for Jimmy Carter er at han ikke fravek sin idealer, og at han er forblitt tro mot dem i håpet om at det han ikke oppnådde som president, var verdt å kjempe for som eks-president. Ikke av hensyn til sitt ettermæle, men av hensyn til det internasjonale samfunnet. Jimmy Carters rolle som mekler i flere internasjonale konflikter blir fremhevet når han nå får fredsprisen. Mye taler for at hans største innsats for fred og forståelse er at han satte menneskerettighetene på den diplomatiske agenda, at han minnet amerikanerne om at de måtte feie for egen dør, og at han bidro sterkt til å utvide menneskerettighetsbegrepet i amerikansk opinion. På alle disse områder er det ennå mye ugjørt, noe ikke minst den sittende administrasjon gjennom sin rolle på den internasjonale arena daglig minner oss om.

USA - det siste verdensimperiet

USA har inntatt rollen som jordens hersker, og vil bestemme over levende og døde. Pavens har tidligere vært betraktet som Guds stedfortreder på jorda; denne rollen er nå overtatt av Bush. Og den gamle føydalmakten synes å leve i beste velgående, de fleste av vestens ledere følger opp tenkemåten og legger seg flate, inklusiv vår Bondevik - mens man venter på nye strategier og beslutninger fra det høye. Krig er desverre OK, og blir faktisk riktig når det er fattet et vedtak, i FN.

Det hele fortoner seg ganske dystert og foutsigelig, hadde det ikke vært for en voksende misnøye og kritikk hos mannen og kvinnen i gata. Motstanden mot krig i Irak ser ut til å vokse både i Europa og i USA; I følge meningsmålinger er flertallet av de som spørres i Sentraleuropa imot at USA starter krig mot Irak og Saddam Hussein.

Hva er virkelighet, og hva er riktig og galt for folk? Kanskje hverken media og våre ledere gir oss et sant bilde?

Dersom vi sammenligner samfunnet med en levende organisme, så vet vi at det er det er stoffskiftet i den enkelte celle som ligger til grunn for selve livsprosessen. Cellene er de levende byggesteiner for organismen; differensierte og spesialiserte og samarbeidende på en ufattelig "gjennomtenkt" måte; Her kan vi virkelig snakke om en guddommelig plan. Og veksten i alle levende organismer foregår alltid lovbestemt fra det minste til det største, og alltid innenfra og utover eller oppover.

Overført på samfunnet utgjør det enkelte mennesket cellene i "samfunnsorganismen". Som celler er spesialiserte, er menneskene i høyeste grad spesialiserte og diffe-

rensierte; i tillegg har vi tanker, ånd, og et utrolig vekstpotensiale i vårt fantasiliv.

Kan vi så tro på at vi hele tida er i vekst og under utvikling! Svært mange ting kan tyde på det - betrakt samfunnsutvikling i løpet av det siste århundre; og se på alle gode forordninger rettet mot de av oss som er svake, syke, og som kommer til kort!

Levende organismer har også sitt forsvarsapparat, det er alltid noen "fiender" som ikke har livets rett, og som må brytes ned.

Anvendt på samfunnet; Kanskje er krig nødvendig, kanskje er det selvvirkosomme krefter som virker (som i våre kropp), for å håndtere og ødelegge det som er skadelig for det levende samfunnet; Her snakker vi om overleverte forestillinger, institusjoner og forordninger som bygger på makt og vold - uttrykt ved våpenmakt, militæret og et foreldet statsystem. I denne virkelighetsforståelsen er det ingen forskjell mellom en Bush, en Saddam eller en Putin. Det er imidlertid viktig å forstå forskjellen mellom samfunn og stat, fordi her snakker vi om 2 helt motstridende vekstprinsipper.

I tråd med det ovennevnte: USA er ganske sikkert det siste verdensimperiet. Fra historien har vi lært at alle imperier som bygger på falske verdier, vil til slutt falle overende.

Vi levende menneskebarn som strever og jobber for å vokse og utvikle oss til gode samfunns"celler", vil ikke lenger godta gårdagens løsninger på morgendagens konflikter.

Helge Jensen

Det økonomiske system

Fredag 27. desember leser vi den samme leder i Tønsbergs Blad og i Gjengangeren om hvordan våre ledere og politikere misbruker vårt økonomiske system. Det er så viktig at det står i begge avisene, det er bra. Det som ikke er fullt så bra er at avisene ikke ser den hele sammenheng. De ser kun galskapen når enkelte personer beriker seg på andres bekostning, men når våre politikere gjør det samme, da er det OK. Vi har gjennom 100-vis av artikler advart mot den skandaløse måten å finansiere veiutbyggingen på i Norge, (som eksempel har undertegnede benyttet Veipakke Tønsberg) uten at vi har klart å belyse det slik at det blir forståelig. Når en person etter 30 års prikkfri kjøring blir tatt i å kjøre i 90 km der hvor det er 60, da et løpet kjørt, mens når en eller flere person misbruker skattepenger i milliardklassen, da kan det slettes med et pennestrøk (Gardemoutbyggingen). Juklerød brukte år på å formidle hvordan skolen ble rasert uten at det ble tatt hensyn til, tvert imot, han ble et offer.

Tore Tønnes sak blir henlagt, sannsynligvis fordi han har riktige bekjentskaper. Lederne i Finance Credit blir sperret inne, hvorfor?

Avisen spør om finansskandaler skal behandles som hendelige uhell? Som uheldige utvekster?

Når bompengeselskaper tvinger inn 2,5 milliarder og bruker nesten 50% på å gjøre jobben, da kan man ikke kalle det verken hendelige uhell eller uheldige utvekster, men rett og slett dårlig planlegging, misbruk av bileiere og lite gjennomtenkt.

Avisen mener det er meningsløst å beskutte arbeide hardere enn spekulasjoner, og det må vi si oss helt enige i. Allikevel benytter det offentlige millioner av kroner på å vilde befolkningen til å tippe og å spille på lotto, uten at det skal beskattes.

Penger er kun et middel for å utvikle samfunnet til alles beste, men det hele er snudd fullstendig på hodet. Penger er for alt for mange, inklusive våre politikere, blitt et mål. Pengene blir syltet ned og kan ikke brukes. De gamle skal ikke kunne dusje, de må bo på gangen, de skal-

tes og valtes med som om de var slaver. De behandles ikke bare som slaver, men som uverdige individer. De som har gjort det nødvendige slitet for at vi har det så godt i Norge.

Avisen er inne på noe meget vesentlig, nemlig systemet som er gjennomsyret av en grådighet som savner sidestykke. Men det er ikke noe nytt, det har foregått opp gjennom historien, men nå er det blitt så tydelig, og det er blitt akseptert, på en helt annen måte. Hva er korrupsjon? I dag handler det om å være på parti med de riktige personer. Juklerød hadde feil venner. Juklerød så hva som var riktig, han fulgte hjertet, ikke dem som forvaltet systemet. Det var hans skjebne. Lovverket lages om slik at det tilpasses det systemet lederne ønsker seg. Et nærliggende bevis for det er den siste endringen av valgloven.

Åsgårdstrand, den 28. desember 2002

**Erik W. Falck
Pensjonistpartiet**

DU SKAL IKKE DREPE?

Kristen-fanatikerer Ivar Kristianslund nekter å levere AG3-tennstemplet fordi han har opplevd andre verdenskrigen...

DOJ

STERKE HJELPEMIDLER: – Jesus helbredet med hasj

Av: Lars Barth-Heyerdahl 06.

En ny studie av bibelske tekster slår fast at Jesus nesten helt sikkert brukte cannabis, og at stoffet ble brukt i de mirakuløse helbredelsene.

Studien er gjengitt i den seriøse engelske avisen The Guardian.

I en artikkel i magasinet High Times fremholder Chris Bennett at den salvende oljen som Jesus og disiplene brukte, inneholdt en ingrediens som ble kalt kaneh-bosem. Dette stoffet er senere identifisert som cannabinisekstrakt. Cannabis er planten som er grunnlaget for de narkotiske stoffene hasj og marihuana.

Støtte

Ifølge artikkelen inneholdt også røkelsen som Jesus brukte i seremonier cannabinisekstrakt. Flere akademikere støtter synet.

– Det er liten tvil om at cannabis

spilte en rolle i den jødiske religionen, sier professor i klassisk mytologi Carl Ruck ved universitetet Boston.

Når det gjelder innholdet av cannabis i røkelse, uttalte Ruck følgende:

– Tilgjengeligheten og den lange tradisjonen for cannabis i tidlig jødedom vil uten tvil ha ført til at stoffet ble inkludert i kristne blandinger.

Virket gjennom huden

Chris Bennett antyder at de som ble salvet med oljene som Jesus brukte, ble påvirket ved at narkotikaens virkestoffer trengte gjennom huden.

Bennett siterer Det nye testamentet når han argumenterer for at Jesus salvet sine disipler med oljen og oppfordret dem til å gjøre gjøremet samme med andre tilhengere. Dette kan ha leget øye- og hudsykdommer, heter det i artikkelen.

ALLHEIM-SYMFONI

av Svein Otto Hauffen

Se - Verdensaltets kosmos-sfære. Alt lys forkynner Herrens ære. Gresk talt er kosmos: Orden, smykke. Med stjerneglimt av skaper-lykke. Slik sett blir jorden til et stykke av et stjernehimmelsk brilliant-smykke.

Her er det at jeg minnes - en verdensformel, tror man finnes. En matematisk formel eller kode, spøker abstrakt i "de døde" hode.

Men Novalis den vise seeren så: Universets vesen kan ei deri bestå. I tidens fylde, kan flere forstå: "Når tall og formler ikke mer gir nøkkelen til alt som skjer" -

Sannsynkende kan innse mer; av kjernen - når vi dypere ser. At det som derom er å si, best sies henimot poesi:

Et tema med variasjoner fremtoner i all natur. Og disonanser forsoner i en trefoldig tonestruktur;

hvis grunntone gjennomtoner Guds Allheimsymfoni. "Den som har øre den hører": BALANSE - HELHET - HARMONI -- Når vil vi selv, fullmenneskelig sannfagert gode fremtoninger bli, i balanse - og helhets harmoni?

Le Carré mener amerikanerne er blitt gale

Den britiske forfatteren John le Carré anklager amerikanerne for å ha blitt gale, og mener president George W. Bush' svar på terrorangrepene 11. september 2001 overgår Osama bin Ladens vildeste drømmer.

Le Carré skriver dette i et innlegg i London-avisen The Times, der han også anklager amerikanske massemedier for knefall overfor Det hvite hus.

Amerika opplever nå en av sine perioder med historisk galskap, og dette er det verste jeg noensinne kan huske. Dette er verre enn under McCarthy, verre enn under Grisebuktkrisen og på lang sikt enda mer katastrofalt enn Vietnamkrigen, skriver Le Carré.

Et påskudd

Som under McCarthys tid blir de friheter som hele verden har misunt Amerika nå systematisk undergravd, fortsetter den 71 år gamle britiske spenningsforfatteren som selv har en fortid innen britisk etterretning.

Le Carré mener terrorangrepene mot USA

Voss 20.12.02

Anders Ryste!

Takk for den gilde boka! Eg har lese mykje alt no, men dette er ikkje nokon roman, som ein må lese i samanheng! Men eg las noko som eg har lyst til å setja spørsmålsteikn ved: På side 87 står det: «Så vidt eg veit, var kona til B. systra til Anders Sauge.» Det trur eg må vera feil!

B. sa til meg at Borghild var frå Bergen, eller der omkring, og ho var fødd Paulsen. John Paulsen har skrivne teksten til «Når fjordene blåner», og broren A. Paulsen har laga den nydelege melodien, og dei to var enten brørne eller onklane til fru B. Eg var då godt kjend med fru B, ho var fleire gonger på Kvitheim medan eg var der. Bl.a. var ho der under heile rettssaka. Ho var veldig snill og kjekk med meg, men at ho og B. var gift med kvarandre og hadde tre barn i lag, to av dei var tvillingar, det fortøna seg som eit mirakel for meg! Gode menneske på kvar sin måte, men ulike som

bare ble et påskudd for å innlede en krig som lenge hadde vært planlagt, og anklager Bush for systematisk å føre det amerikanske folk bak lyset.

PR-triks

Måten Bush og hans junta har lyktes med å skifte amerikanernes raseri fra å være retter mot bin Laden til Saddam Hussein, er en av historiens største PR-triks. Meningsmålinger forteller at annenhver amerikaner nå tror at Saddam Hussein sto bak angrepet mot World Trade Centre, skriver Le Carré.

Og de som ikke er enige med Bush, er imot ham. Enda verre, de står på fiendens side. Det er underlig, ettersom jeg er helt imot Bush, men skulle likevel gjerne se at Saddam falt - bare ikke på Bush' vilkår, eller med hans metoder. Og ikke under påskudd som er så hårreisende hyklerske, skriver Le Carré som tror Iraks oljeressurser ligger bak USAs ønske om å styrte Iraks leder.

eld og vatn! Dei vart aldri skilde, og når ho var på Kvitheim, så delte dei alltid soverom, men du veit, det var ikkje mange rom på det hotellet! Men det var svært mange som overnatta, både ei helg og lengre periodar.

Eg hugsar ein gong, det var nokre ungdommar som kom der og var der i dagevis og om laurdagen plukka dei ein masse bringebær i hagen «vår», og dei måtte eg sylta før eg la meg.

Det var ikkje nokon 9-4 dag, men det hadde eg heller ikkje vorte vant med, arbeidet måtte gjerast. Om kvelden kom 5-6 mann på besøk, frå Bergen, trur eg. Alle skulle overnatta. I 11-tida kom B. ut på kjøkenet til meg og spurde om eg ville springa bort til Elida og spørje om ho kunne laga til noko natteløsj. Jau da, det fiksa ho, men ingen gadd å gå dit for å sova! Så enden vart at B. sov i ørelappstolen, og alle dei andre kveila seg rundt alle stader. Men mat hadde vi til alle!! Ja, det var ikkje noko dagdrivarliv, men arbeida både kunne eg og ville eg, og mykje moro var det og! Eg hugsar godt at du var der ein gong. Og

Saddams olje

Om Saddam ikke hadde olje, hadde han kunnet torturere sine landsmenn så mye han lystet. Andre ledere gjør det hver eneste dag, se bare på Saudi-Arabia, Pakistan, Tyrkia, Syria og Egypt. Bagdad utgjør ingen fare for sine naboland, langt mindre for USA og Storbritannia, fortsetter Le Carré som heller ikke er nådig i sin kritikk av statsminister Tony Blair.

Forfatteren av bestselgere som "Spionen som kom inn fra kulden" og "Piken med trommestikkene" anklager Blair for å være i ferd med å trekke britene med i en krig som kunne ha vært unngått, og som det heller ikke har vært noen demokratisk debatt om i Storbritannia.

Ved å gjøre dette vil Blair ødelegge våre relasjoner med Europa og Midtøsten for flere tiår fremover, og vil bidra til å fremprovosere uante hevnaksjoner, opprør og regionalt kaos i Midtøsten, skriver Le Carré.

(NTB)

det var mange, til og med ei adelsdame (svensk), gift med Lindvall, dei var der i fleire dagar.

Eg hugsar ein litt kosteleg episode, fru Lindvall skrytde litt av at ho var svensk adelsdame, men ho duperte ikkje B, eg hugsar ordrett kva han svarte: «Det er da ingenting, her i Norge stammer vi alle fra Harald Hårfagre!» Eg kunne fortalt mange pussige episodar, men no er du vel lei av dette pratet til ei gammal kjerring!

Eg dristar meg til å leggja 200 kr i brevet, for boka, og så ynskjer eg deg ei fredeleg jul- og nyårshelg.

Eg var i Ørsta i lag med Voss Mållag den første helga i juni d.å. men det var program heile tida, elles ville eg ha leita deg opp!

Beste helsing frå

**Gjertrud Hårklæu
Skulestradmo
5700 Voss**

Takk for brev og godt nyttår.

Helsing Anders

IRAK - - -

Etter tolv års sanksjoner er situasjonen om mulig blitt enda verre. I en rapport til FNs menneskerettskommissjon peker den belgiske folkerettseksperten Marc Bossuyt på at sanksjonene mot Irak er de mest vidtrekkende og totale som noe land har vært utsatt for. Samferdselsmidlene, kraftforsyningen og telekommunikasjonene ble sterkt rammet under krigen, og på grunn av sanksjonene er de ikke blitt bygget opp igjen. Industrisektoren er også falt sammen, og jordbruksproduksjonen har lidd sterkt. Men mest alarmerende er den helsekrisen som har brutt ut etter at sanksjonene ble innført, mener han. 12. På grunnlag av en solid undersøkelse i 1999 fastslo FNs barnefond UNICEF at mer enn 1,4 millioner mennesker var blitt ofre for helseskader på grunn av sanksjonene, og av dem hadde en halv million barn mistet livet. 13.

Kjernen i sanksjonene mot Irak er forbudet mot all utenrikshandel. Unntaket er at en kommisjon opprettet av Sikkerhetsrådet tar hånd om salget av irakisk olje og tillater at en del av inntektene blir brukt til å importere medisiner og andre nødvendighetsvarer. Landets økonomiske samkvem med den øvrige verden blir styrt av denne kommisjonen. Og i kommisjonen har USA og Storbritannia systematisk sørget for at importen ble holdt på et så lavt nivå at det truet befolkningens liv og helse. Forslag om å oppheve sanksjonene har de to land møtt med trusler om å nedlegge veto mot forslaget. 14. Det kan sies mye kritisk om vetoretten. Men et slikt "omvendt veto" er en hån mot hele ordningen. Vetoretten ble innført for å gi hvert av de permanente medlemmene adgang til å hindre at rådet satte i verk tiltak som landet var sterkt imot. Skal "det omvendte veto" gjelde, innebærer det at ett enkelt medlem kan tvinge alle de andre til å fortsette med en politikk som de er sterkt imot.

FNs milde generalsekretær Kofi Annan har med vanlig forsiktighet gitt uttrykk for sin dype bekymring over hva verdensorganisasjonen er kommet ut for. I følge Jutta Burghardt, som var leder for World Food Program i Irak, pekte Annan gjentatte ganger på at den humanitære situasjonen i Irak skapte "et alvorlig moralsk dilemma for organisasjonen. FN hadde alltid stått opp for de sårbare og svake og hadde alltid søkt å hjelpe dem som led, men nå ble organisasjonen beskyldt for å skape lidelser for en hel befolkning". Tre av lederne for FNs humanitære hjelpearbeid i Irak har de siste få år nedlagt vervene sine i protest mot de hjerteløse sanksjonene. Denis Halliday, som var assisterende generalsekretær i FN før han ble humanitær koordinator i Irak, trakk seg tilbake i 1998 med disse ord: "Vi er på vei til å ødelegge et helt samfunn. Så enkelt og forferdelig er det. Det er ulovlig og umoralsk." Hans etterfølger Hans von Sponeck trakk seg tilbake år 2000, fordi han ikke lenger "klarte å være knyttet til et program som forlenget folks lidelser og ikke hadde mulighet til å dekke selv de grunnleggende behovene til sivilbefolkningen". Jutta Burghardt fulgte ham et par dager etter. Hun mente at sanksjonene ledet til grove brudd på folkerett og menneskerettigheter. 15.

Mest knusende er den rapporten som den belgiske folkerettseksperten Marc Bossuyt i juni 2000 la fram for FNs menneskerettighetskommissjon om "de negative konsekvensene økonomiske sanksjoner har på utøvelsen av menneskerettighetene". Han hevder at både organisasjonene i FN-systemet, ikke-statlige organisasjoner, organisasjoner for humanitet og menneskerettigheter og forskere har dokumentert at sanksjonene mot Irak har skapt en humanitær ulykke som er fullt på høyde med de verste katastrofene i verden i løpet av de siste tiårene. "Noen ville gå så langt som å reise tiltale for folke-mord", sier han. I følge Bossuyt er det ingen tvil om at sanksjonssystemet er et brudd på gjeldende internasjonal humanitær rett og på loven om menneskerettighetene. Han finner det også helt klart at medlemsstatene i Sikkerhetsrådet er ansvarlige for ugjerningen, fordi de visste hva de gjorde. Under henvisning til artikkel II i konvensjonen mot folke-mord skriver han:

"Sanksjonsregimet mot Irak har det klare mål med overlegg å påføre det irakiske folk livsvilkår (mangel på tilstrekkelig ernæring, medisin etc.) som er beregnet å skulle føre til dets fysiske ødeleggelse, helt eller delvis. Det hjelper ikke at denne forsettlig fysiske ødeleggelsen har det erklærte formålet å trygge sikkerheten i regionen. I det øyeblikk en hadde klar dokumentasjon for at tusener av sivile var i ferd med å dø og at hundretusener ville dø i framtida dersom Sikkerhetsrådet fortsatte med sanksjonene, var ikke lenger dødsfallene en utilsiktet bivirkning. Sikkerhetsrådet hadde ansvar for alle de kjente virkningene av aksjonene det satte i verk. Sanksjonsorganene kan ikke bli fritatt for å ha "til hensikt å ødelegge" det irakiske folk." 16.

Regjeringen i Washington og dens meningsfeller unnskylder seg med at skadevirkningene angivelig skyldes Saddam Hussein og ikke sanksjonene. Han og hans regjering har nemlig vært uvillige til å bøye seg for et importregime betalt av Irak, men styrt av en kommisjon i New York. Og da han omsider godtok det humanitære importprogrammet, nedprioriterte han angivelig de menneskelige behovene til fordel for andre statlige formål. Denne beskrivelsen rimer ikke helt med det inntrykket FNs stedlige personell sitter igjen med. Jutta Burghardt, som nå er tilbake i det tyske bistandsdepartementet, sier at "handelsdepartementet gjennomfører matforsynings-programmet – antakelig verdens største for et så langt tidsrom, - på den mest rasjonelle og effektive måte. I Irak får hver eneste av de nesten 25 millioner innbyggere regelmessig den månedlige rasjonen sin." 17. Men selv om beskyldningene mot Saddam Hussein skulle være riktige, unnskylder ikke det Sikkerhetsrådet. Det er ikke moralsk akseptabelt å gjøre barna til kasterbatter i en politisk kamp mellom staten og verdensorganisasjonen, aller minst når skadevirkningene er så grusomme som i dette tilfellet. Selv om bare én av partene tok til vettet, skulle man i det minste tro at medlemslandene i Sikkerhetsrådet ville gjøre det.

Men noen har et annet syn på saken. Da USAs tidligere utenrikminister Madeleine Albright i 1996 ble

spurt på amerikansk TV om ikke prisen for sanksjonene var for høy når den innebar at en halv million barn mistet livet, svarte hun: "Vi synes det er et svært vanskelig valg, men prisen, vi synes at prisen er verd det." 18.

"LAV-INTENSITETS-KRIGEN" TIL USA OG UK

Irak har ikke bare vært utsatt for grusomme sanksjoner. Samtidig som befolkningen har lidd under mangelfull matforsyning, sviktende helsestell og et skolestell i forfall, har USA og Storbritannia ytt ekstra bidrag til forverringen ved mangeårige bombetokter både nord og sør i landet. I kjølvannet av Golfkrigen gjorde både kurdere i det nordlige og Shia-muslimer i det sørlige Irak opprør mot regjeringen, inspirert av vestlig propaganda som fikk dem til å tro at nå skulle Saddam Hussein styrtes. Men der tok de feil. Bush senior ville nok gjerne tøyte den irakiske lederen og beskjære makten hans. Av hensyn til den regionale maktbalansen mente den daværende presidenten i USA likevel at det var best å la Saddam Hussein fortsette som statsjef. Det var først junior som demoniserte Saddam Hussein og utnevnte ham til den frie verdens fiende nummer 1, etter at ikke var lykkes å gripe forgjengeren hans i denne rollen. Osama bin Laden, verken død eller levende.

Den maktbruken det irakiske regimet satte i verk mot opprørerne, skapte så mye oppstyr i utenlandske medier at USA sammen med noen av sine allierte intervenerte i 1991 for å opprette "sikre områder". Denne militære aksjonen hadde FN ikke gitt tillatelse til. Etter en del strid ble resultatet at FN selv – med irakisk samtykke – satte inn en mindre styrke i landet for å trygge hjelpearbeidet. Men dette var ikke nok for USA. Lederne i Washington fikk briter og franskmenn med på å opprette "flyforbud-soner" både i sør og nord med den begrunnelse at man måtte hindre Saddam Hussein i å bruke kampfly mot opprørsgrupper i sitt eget land. De satte inn regelmessige flytokter for å overvåke forbudsso-nene. De svarte med rakettangrep mot irakisk luftforsvar dersom det rettet radarskjermene sine mot de fremmede flyene, som altså krenket irakisk luftrom i strid med internasjonal lov. Dessuten mente de å ha rett til straffe-bombing når de fant at Irak ikke overholdt påleggene fra Sikkerhetsrådet, og i årenes løp har de igjen og igjen utført slike bombardementer. Frankrike trakk seg riktignok ut av denne virksomheten da de franske myndighetene så hvor galt det bar. Men Storbritannia har hele tiden trofast bistått sine amerikanske venner med ulovlighetene.

Selv hevder regjeringene i Washington og London at de har lov til å bruke makt i henhold til Sikkerhetsrådets resolusjon 678 av 29, november 1990, som altså ga Kuwaits allierte tillatelse til å bruke "alle nødvendige midler" for å gjennomføre rådets vedtak. Men målet med denne resolusjonen var å drive okkupasjonsstroppene ut av Kuwait og gjenopprette landets uavhengighet. Resolusjonen sa ingenting om å bruke makt for å gjennomføre et forbud mot irakiske masseødeleggelsesvåpen eller sette inn internasjonal inspeksjon med avrustningen, for ikke å snakke om å opprette flyforbud-soner. De to første tiltakene ble først

vedtatt av Sikkerhetsrådet etter at krigen var over, og det siste hadde ikke noe FN-hjemmel i det hele tatt.

FNs daværende generalsekretær Javier Pérez de Cuéllar tok avstand fra amerikanernes og britenes påstand om at resolusjon 678 ga dem lov til å gripe inn igjen i Irak med militær makt. Han hevdet at militære inngrep i Irak krevde et nytt, uttrykkelig mandat fra Sikkerhetsrådet, med mindre de skjedde med irakisk samtykke. Opprettelsen av flyforbudssonene, bombingene av mål på bakken og beskytingen av irakiske fly vakte sterk kritikk i FN. Særlig gjaldt kritikken nettopp mangelen på lovlig mandat for aksjonene. I januar 1993 fant Sikkerhetsrådet riktignok at Irak hadde gjort seg skyldig i "et uakseptabelt og vesentlig brudd" på avtalen om våpenhvile. Men rådet ga ikke mandat til maktbruk. Da aksjonistene likevel bombet Bagdad i løpet av måneden, sluttet FNs lovavdeling seg til kritikken og pekte på at "Sikkerhetsrådet ikke hadde truffet noe vedtak om å gjennomtvunge et forbud mot irakiske kampfly". 19.

Slik "krigens lover" ble hevdet før FN-paktens tid, var det tillatt for en stat som hadde sluttet avtale om våpenhvile, å gripe til våpen mot sin motpart, dersom denne parten gjorde seg skyldig i et material breach – et "vesentlig brudd" – på avtalen. FN-pakten opphevet denne skikken til fordel for et totalt forbud mot bruk av våpenmakt i mellomfolkelige forhold, bortsett fra de to unntak pakten godkjenner, lovlig selvforsvar og lovlige FN-vedtak om tiltak mot fredsbrudd. Men USA og Storbritannia vil tilbake til fortiden. De hevder at den gamle doktrinen om "vesentlig brudd" i dag gjelder for våpenhvile-avtaler som Sikkerhetsrådet har inngått. Et irakisk "vesentlig brudd" reaktiverer derfor resolusjon 678 og gir dem rett til å gå til krig mot Irak, mener de. Men de amerikanske folkerettsekspertene Lobel og Ratner peker på at selv om de to landene skulle ha rett i sin tankegang om material breach-doktrinen, gjenstår spørsmålet om hvem som har myndighet til å bestemme hvorvidt det skal brukes makt på grunn av et "vesentlig brudd". Er det Sikkerhetsrådet, eller er det USA og dets allierte? Siden det var Sikkerhetsrådet – og ikke USA – som sluttet den legalt bindende avtalen om våpenhvile med Irak, må rådet være den parten som avgjør om bruddet skal besvares militært. Attpåtil erklærer resolusjonen om våpenhvilen uttrykkelig at det er rådet (og ikke enkelte land) som skal "treffe de ytterligere tiltak som måtte trenge" for å gjennomføre avtalen. 20. De to folkerettsekspertene finner derfor at doktrinen om "vesentlig brudd" leder til den samme konklusjon som FN-pakten: Bare FNs kompetente organer kan gi fullmakt til våpenbruk.

Men dette er ikke supermaktens nåværende ledere enig i.

Da Kofi Annan i februar 1998 fikk i stand enda en avtale med Saddam Hussein etter Iraks brudd med våpeninspektørene, arbeidet USA og Storbritannia hardt for at Sikkerhetsrådet skulle vedta en resolusjon som automatisk ville ha autorisert maktbruk dersom Irak brøt avtalen. Det lyktes de ikke med. Men resolu-

sjonen erklærte at brudd på avtalen "ville få de alvorligste konsekvenser for Irak" og at rådet ville følge saken med aktpågivenhet for å sikre at den ble gjennomført. 21. Da råds-medlemmene kom ut fra møtet, fortalte den ene etter den andre til pressefolkene at det var utelukket at noen etter denne resolusjonen kunne gå utenom Sikkerhetsrådet. Frankrikes representant erklærte for eksempel at resolusjonen "understreket Sikkerhetsrådets enestående myndighet på en måte som utelukket automatisitet". Men da den amerikanske FN-ambassadøren til slutt kom til syne, sa han at resolusjonen "ikke hindret noe medlemsland i å gjennomtvunge relevante FN-resolusjoner". 22. Uten det minste hensyn til Sikkerhetsrådets beslutning om å styre saken selv, gjenopptok USA og Storbritannia senere på året straffe-bombingen, med den begrunnelsen at Irak ikke hadde samarbeidet fullt ut med FNs våpeninspektører. Dette er den makt-arrogansen vi har å gjøre med. Dette er hva Bush mener når han ber FN bli "relevant". FN skal lyde de store og sterke. FN skal nådigst få spille en statistrolle dersom det gjør hva USA vil. Hvis ikke, opptrer USA med følgesvenner på egen hånd.

KRISTNE KRIGERE

Den amerikanske presidenten har i lang tid traktet etter krig mot Irak. Forsøkene til de hemmelige tjenestene i USA på å avdekke en forbindelse mellom Al-Qaida og det irakiske regimet har riktignok mislykkes. Men George W. Bush har funnet en annen krigsårsak. Iraks leder Saddam Hussein er etter hans mening et ondt menneske, som er livsfarlig både for USA og den øvrige verden dersom han får hånd om masseødeleggelsesvåpen av samme slag som Bush selv disponerer til overmål. At Saddam Hussein også skulle være så dum at han brukte slike våpen til et angrep mot USA, som kunne gjengjeldte ødeleggelsen tusenfold, har ikke Bush godtgjort. Heller ikke har han påvist at Irak, om det utmattete landet virkelig skulle ha slike forbudte våpen, står i ferd med å bruke dem mot andre land. Beskyldningen om ondskap kan kanskje ha retorisk effekt, men noe folkerettslig kriterium er det ikke. Om det overhodet skal være berettiget å gå til et forebyggende angrep mot et annet land, krever folkeretten som et minimum at det er påvist en overhengende fare for at dette landet i neste øyeblikk innleder en militær aggresjon som motparten ikke kan avbøte på annen måte. Noen slik fare er overhodet ikke påvist.

Derimot vet vi litt om hva krigen ville koste av død og ødeleggelse. Legenes internasjonale organisasjon mot atomkrig (IPPNW) la i november 2002 fram et overslag over såkalt collateral damage – skader på liv og miljø – ved en krig mot Irak. Legene anslår at krigen ville koste om lag 50.000 til 500.000 drepte, medregnet folk som ville dø av ettervirkningene. Om atomvåpen skulle bli brukt, øker anslagene til nærmere 4 millioner døde. Selv uten bruk av atomvåpen kan ettervirkningene komme til å omfatte borgerkrig, sult og epidemier, millioner av mennesker på flukt, katastrofale helseskader for barna og økonomisk sammenbrudd både for jordbruk og annen produksjon. Til det kommer faren

IRAK - - -

for destabilisering i nabolandene og økt internasjonal terrorisme. 23. Folk i FN-sekretariatet anklager administrasjonen i USA for å vise "forsettlig mangel på interesse" for de humanitære konsekvensene av krigen. 24. Men det later til at Bush tenker som Madeleine Albright: Det er verd prisen.

Folk får styrket sine tvil om motivene til lederne i Washington om de kaster et blikk tilbake på den krigen Saddam Hussein startet mot Iran i 1980. Den varte i åtte år og krevde mer enn en million menneskeliv. FN-eksperter i felten sendte rapporter til Sikkerhetsrådet om at Irak krenket internasjonal lov på det groveste og brukte kjemiske våpen mot iranerne. Men Sikkerhetsrådet nøyde seg med å be partene om å innstille fiendtlighetene og søke en fredelig løsning på konflikten. Rådet gjorde ikke det minste forsøk på å tvinge igjennom disse kravene. Det stemplet ikke Irak som angriper, på-la ikke noen våpenhvile og truet ikke en gang med maktbruk for å få de krigførende parter til å respektere folkeretten. Gjennom åtte år lot medlemsstatene i Sikkerhetsrådet den blodige krigen gå sin gang. 25.

Men de var ikke alle passive. De ledende våpenhandlerne i Sikkerhetsrådet forsynte begge parter rikelig med våpen, teknologi og etterretning som gjorde massenedslaktingen mer effektiv. De bidro til den og tjente penger på den. Mohammed Bedjaoui, som i mange år har vært president for Den internasjonale domstol, finner ingen annen forklaring på denne hjerteløse kynismen enn at de dominerende rådsmedlemmene gjerne så at de to regionale muslimske maktene utsløttet hverandre gjensidig så langt som mulig. 26.

Så mye om omtanken for å forebygge aggresjon.

Bush taler hånlig om Sikkerhetsrådet, fordi det angivelig ikke har sørget for at Irak rettet seg etter rådets resolusjoner. Han ber rådet gjennomføre sine beslutninger ved å følge opp krigskravet hans. Også her er mangelen på lik behandling av like saker skrikende. Da Golf-krigen startet i 1990, hadde Sikkerhetsrådet vedtatt i alt 169 – et hundre og sekstini – resolusjoner med krav om at Israel skulle rette seg etter FN-vedtak om Palestina. Siden er det vedtatt enda flere. Israel har neglisjert hver eneste en. Men USA har ikke gjort det minste for at Sikkerhetsrådet med makt skulle sette en sluttstrek for Israels verdensrekord når det gjelder å krenke påleggene fra FN. Tvert imot har USA hele tiden vært Israels sikreste politiske, økonomiske og militære støttespiller. Selv etter at Bush senior hadde gjennomført en krig for å gjøre slutt på Iraks okkupasjon av Kuwait, skjedde ikke det minste tilløp til å true med makt for å stanse Israels okkupasjon av de palestinske områdene.

Så mye om respekten for FN-ens resolusjoner.

Den amerikanske presidenten hadde opprinnelig til hensikt å gå til krig mot Irak uten å legge veien om FN. Slik han tenker, må supermakten ha frie hender til å hevde hva lederne oppfatter som landets nasjonale interesser, uten å være hemmet

av slike urealistiske papirbestemmelser som de internasjonale love- ne. Men for at politikken hans ikke skulle virke altfor arrogant, valgte Bush til slutt motstrebende å avvente behandlingen i Sikkerhetsrådet. Dette skapte visse vanskeligheter for ham. Etter egne utsagn har han hele tiden visst at Saddam Hussein hadde masseødeleggelsesvåpen, at mannen aktet å bruke dem og at det irakiske folket fortjente å bli befridd for enså ond leder (selv om opptil en halv million av dem skulle stryke med i operasjonen). Derfor var det bortkastet tid å sende internasjonale våpeninspektører til Irak. Risikoen ved denne prosessen var at inspektørene ikke kom til å finne noen forbudte våpen og at Sikkerhetsrådet derfor ikke ville vedta nye tvangstil- tak mot landet.

I resolusjon 1441, som Sikkerhetsrådet vedtok på USAs initiativ 8. november 2002, blir alle FN- medlemsland bedt om å gi våpeninspektørene sin fulle støtte, forsyne dem med informasjon om forbudte programmer eller om irakiske forsøk på å få tak i forbudt materiale og å gi råd om hvilke steder som særlig bør bli inspisert i Irak. 27. Men denne anmodningen gjelder tydeligvis alle andre enn akkurat USA og Storbritannia. For disse to landene, som begge hevder at de vet at Irak har masseødeleggelsesvåpen, har avslått å gi inspektørene slike opplysninger som resolusjonen ber om, til tross for den respekt Bush later som man bør vise for rådets resolusjoner. Lederen for våpeninspektørene, Hans Blix, har rettet skarp kritikk mot begge land, fordi de nekter å gi ham den viktigste hjelpen de kunne yte, nemlig opplysninger om hvor de mener at det fins masseødeleggelsesvåpen.

Men i motsetning til vanlige land, har altså et land som USA lov til å holde et kort skjult i ermet, slik at det i siste omgang kan spille ut egne opplysninger som svekker tiltroen til resultatet av den internasjonale inspeksjonen.

Den 7. desember 2002 ga Irak FN-inspektørene i Bagdad to eksemplarer av den detaljerte rapporten Sikkerhetsrådet hadde krevd om landets befatning med masseødeleggelsesvåpen. Våpeninspektørene beholdt det ene og fordelte materialet mellom folk i felten og eksperter ved Det internasjonale atomenergi- byrået i Wien (IAEA). Det andre eksemplaret ble brakt til FN- hovedkvarter i New York. Der dukket en amerikansk representant umiddelbart opp på kontoret til Hans Blix og sikret seg rapporten – et dokument på tolv tusen sider pluss atskilligedisketter – før andre slo klo- en i det. Talsmann for State Department erklærte at de måtte sikre seg kontroll med materialet, slik at de kunne hindre at uønsket informasjon lekket ut, for eksempel om hvordan man produserer atombomber. Denne måneden hadde Colombia presidentvervet i Sikkerhetsrådet, et land som står i atskillige avhengighetsforhold til USA. Presidenten opplyste at han hadde gått med på at bare de fem faste medlemmene i rådet skulle se hele rapporten. De andre skulle få forkortete "arbeidseksemplarer". 28.

Dette dokumentbeslaget, som ikke var hjemlet i noe rådsvedtak, er i strid med FN-ens prosedyreregler og med all normal organisatorisk praksis. Ethvert medlemsland i organet har rett til all dokumentasjon. Skulle

rapporten forkortes, var det en oppgave for FN-ens generalsekretær og hans stab, ikke for supermaktens agenter. Risikoen for at rapporten skulle lære folk å lage atomvåpen, virker nærmest komisk. Dersom Saddam Hussein er så "ond" som Bush gjør ham, og dersom han ville spre sine våpenkunnskaper til andre, ville han neppe sende dem via FN i New York. Men det later til at USA fikk befridd "arbeidseksemplarene" for en liste over de amerikanske firmaene som i årenes løp har solgt Irak materiale som kunne brukes til produksjonen av masseødeleggelsesvåpen, blant dem firma som har gitt Bush rundhåndete bidrag til valgkampen.

I likhet med ledere for andre av de ti valgte medlemsland i Sikkerhetsrådet tok Jan Petersen på hjemmebane klart avstand fra at disse landene skulle bli behandlet som b-medlemmer og ikke få det samme innsynet som de fem faste rådsmedlemmene. Men USA snakket ham raskt til rette. På Norges vegne godtok han det b-medlemskapet han hadde protestert mot og tok med takk imot et sammendrag på vel fjerdeparten av rapporten.

Et annet vitnesbyrd om hva verden nå går i møte, fikk vi senhøstes, da mediene kunne fortelle at en såkalt drone – et ubemannet amerikansk fly – hadde sendt en målsøkende rakett mot en bil i Yemen og drept de seks menneskene i bilen, deriblant en ledende skikkelse i Al-Qaida. Normalt ville en slik aksjon bli fordømt som en grov krenkelse av Yemens suverenitet. USA ville ha tatt det som en krigserklæring om for eksempel Cuba sendte et fly til Florida og bombet en bil med en CIA-agent som undergravde det cubanske regimet. Men slikt er hva Bush mener at USA i dag har rett til – hvor som helst i verden.

I Sikkerhetsrådet kjempet Frankrike og Russland, støttet av Kina, en lang kamp for å hindre at det amerikanske resolusjonsforslaget skulle gi USA automatisk rett til å gå til krig dersom Irak ikke rettet seg helt ut etter alle de mange bestemmelsene i resolusjonen, som er på fem sider, pluss et par siders vedlegg med ytterligere detaljer om våpeninspeksjonen. 29. Under forhandlingene ga amerikanske representanter uttrykk for at de hadde Norge på sin side. Intet tyder på at de tok særlig feil i det. Utad uttalte de norske representantene seg forsiktig om verdien av enstemmighet, ikke om å følge bestemmelsene i FN-pakten. Men takket være de franske og russiske anstrengelsene lyktes det å få med i resolusjonen en paragraf om at dersom inspektørene meldte at Irak ga usanne opplysninger eller ikke rettet seg helt etter rådets krav om avrustning, skulle Sikkerhetsrådet møtes igjen for "å vurdere situasjonen og behovet for fullstendig etterlevelse av alle rådets relevante resolusjoner". USA ville derfor bryte resolusjonen om det gikk til krig før rådet foretok denne vurderingen. Men det er på ingen måte klart hva som siden ville skje.

Som før nevnt i denne boka, bestemmer FN-pakten – og den er folkerettslig bindende –, at enhver bruk av militær makt på det internasjonale plan er forbudt uten et uttrykkelig vedtak i FN-ens kompetente organer – med mindre det dreier seg om rent, lovlig selvforsvar. Den bærende grunnregelen i pakten er at internasjonale konflikter skal løses med fre-

delige midler. Derfor krever pakten at Sikkerhetsrådet treffer et avgjørelse i slike situasjoner. For det første må rådet fastslå at det foreligger et fredsbrudd eller en trussel mot freden. For det andre må rådet finne at de fredelige tiltakene ikke strekker til og som en siste utvei treffe beslutning om bruk av militær makt. I resolusjon 1441 har rådet allerede erklært at situasjonen i Irak utgjør en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Det som mangler er at rådet finner at denne trusselen ikke lar seg avbøte uten våpenmakt, og så treffer et vedtak om maktbruk.

Men Bush godtar ikke at USA må be FN om lov til offensive militære aksjoner. Slikt vil han avgjøre selv. Dessverre har også de øvrige NATO-landene medvirket til å undergrave det folkerettslige vernet om mellomfolkelig fred, slik det skjedde da alliansen gikk til krig mot Jugoslavia uten hjemmel fra FN. Resolusjon 1441 presiserer ikke uttrykkelig at maktbruk først er lovlig når Sikkerhetsrådet vedtar at det kan "treffes slike tiltak ved stridskrefter i luften, til lands og til sjøs som måtte være nødvendige", for å sitere FN-paktens artikkel 42. Derimot bruker resolusjonen to steder uttrykket material breach om Iraks forhold. Vi vet at lederne i Washington mener at USA har frie hender til å gå til krig dersom de finner at Irak har begått et vesentlig brudd mot FN-ens vedtak. Når Sikkerhetsrådet allerede har definert situasjonen som en trussel mot freden og Bush påstår at en eller annen svikt i oppgavene fra Irak utgjør et "vesentlig brudd", kan presidentens juridiske hjelpere prosedere på at et folkerettsstridig angrep på Irak er folkerettslig forsvarlig.

Når jeg skriver dette like før årsskiftet, vet vi ennå ikke utgangen på dramaet. Vi får håpe at Saddam Hussein har hatt vett nok til å kvitte seg med langtrekkende raketter og hva han må ha hatt av kjernefysiske, kjemiske og biologiske våpen – eller deler til slike våpen. Alle verdens land burde selvfølgelig bli pålagt en slik avrustning. Dersom inspektørene fra FN og IAEA finner at Irak etter alt å dømme har rettet seg etter forbudet mot disse våpnene, burde vi anstendigvis vente at Sikkerhetsrådet sier klart og tydelig nei til de amerikanske planene om krig mot Irak. Men dessverre kan vi ikke føle oss sikre på det. Risikoen er stor for at rådet igjen vedtar et uklart kompromiss som lederne i USA utlegger som en bekreftelse på at de har rett til å ta saken i sine egne hender. Dette kan neppe unngås med mindre den øvrige verden samler seg om en så bred og kraftig opposisjon mot krigsplanene at et solid flertall i Sikkerhetsrådet får mot til å insistere på at selv en supermakt skal følge bestemmelsene i FN-pakten, ikke bare litt eller delvis, men fullt og helt.

I sin grundige og veldokumenterte utredning om utglidningene i Sikkerhetsrådet tar de to amerikanske folkerettssekspertene Jules Lobel og Michael Ratner til orde for et strammere og mer presist språk i Sikkerhetsrådets resolusjoner, for å sette en stopper for de kreative fortolkningene som dominerende makter nå praktiserer. De mener med rette at vi må fram til en ordning hvor FN selv har hånd om bruk av makt for å trygge freden – og ikke setter oppdragene ut på kontrakt til "koalisjoner av villige". Men de innser at i realitetenes verden vil dette ta tid. I mellomtiden mener de at svakhetene ved da-

gens praksis kan begrenses ved å gjennomføre tre ubetingete krav: For det første må det kreves et uttrykkelig og ikke bare et underforstått FN-mandat for at noen stat har lov til å bruke militær makt til annet enn lovlig selvforsvar. Retten til maktbruk skal være uttrykt eksplisitt og tydelig i vedtaket. For det annet må formålet med maktbruken være klart spesifisert og ikke formuleres i så vage vendinger at det kan vris til å legitimere helt andre aksjoner enn FN har tilsiktet. For det tredje må mandatet bli avgrenset i tid, slik at maktutøverne ikke tar seg rett til å bruke makt i det uendelige, for eksempel ved å nedlegge det absurde "omvendte vetoet" mot å avslutte aksjonen. Mandatet må utløpe når det er oppnådd våpenhvile, og ny maktbruk må kreve et nytt mandat fra FN. Til disse tre kravene bør kanskje tilføyes et fjerde: Resolusjonen bør sørge for at Sikkerhetsrådet får adgang til å kontrollere maktbruken mens den pågår – og ikke abdiserer fra ethvert ansvar for krigføringen.

En slik utforming av Sikkerhetsrådets resolusjoner ville bidra til at internasjonale tiltak mot fredsbrudd og trusler mot freden ble i bedre samsvar med FN-paktens mål og prinsipper. Men her kan vi igjen være sikre på at noen av de ledende maktene i verden, med USA i spissen, vil motsette seg forbedringene. De foretrekker uklarhet, fordi uklarheten gjør det lettere for dem å handle som de selv vil. Derfor vil det kreve kamp å gjennomføre en bedre og lovlige praksis også på dette området.

I kraft av sin formelt frie stilling, sitt gode omdømme og sin solide økonomi ville Norge ha større muligheter enn de aller fleste andre land til å gå i bresjen for en fredspolitikk i FN-paktens ånd. Men vi kan dessverre ikke regne med at Norge i dag vil stille seg på den rette siden i denne kampen. Vår statsminister Kjell Magne Bondevik har allerede latt oss forstå at han kan tenke seg at Norge deltar i krigen sammen med USA, selv uten et uttrykkelig FN-mandat. 30. Han har jo også tidligere vist evne til å finne "den nødvendige legitimering av maktbruk" uten lovlig mandat. 31. Det er historisk sus over krigføringen hans. Ingen norsk statsminister har noensinne tidligere ført sitt folk ut i krig. De siste fire årene har Bondevik allerede gjort det to ganger. Nå kan det bli en tredje. Det er typisk norsk å være god, sa en av forgjengerne hans. I krigføring setter Kjell Magne Bondevik Norgesrekord.

Den trykte boka er på 287 sider, og kan kjøpes/bestilles i alle landets bokhandlere for kr. 150.

Om nødvendig oppgi følgende data til bokhandleren: ISBN 82-996370-0-7

Den kan kjøpes direkte fra forfatteren for kr. 150;

Sett kr. 150 inn på bankgiro 0539 1033449

Gunnar Garbo
Postboks 33
1459 Fjellstrand

så kommer den sporenstreks i posten, portofritt tilsendt.

Referanser

Industridøden

Øivind Nielsen – politisk redaktør ved Avisenes Nyhetsbyrå – kom nylig med kommentarer i forbindelse med industriens problemer. Og selv om det i utgangspunktet var norsk eksportindustri det ble fokusert på – går problemet enda dypere. Mange industrifolk har gått for lenge på gummisåler. Derfor inneholdt en artikkel – der bedriftsrådgiver Alf R. Bjercke belyste industriens problemer fra industrimannens synsvinkel – ord i rett tid. (Dagsavisen, 17.10.)

Også de som er avskåret fra å delta i den produserende industrivirk-somhet, bør merke seg uttalelsen: «*Industrien sett under ett er en levende, dynamisk organisme; de bedrifter som ikke kan konkurrere likeså. Det blir ikke markert for parafin-*

lamper og herreknickers lenger».

Sagt på en annen måte. Det er produksjonen av nyttige varer, og ytelse av tjenester som er grunnleggende for all velstand. Ikke overflødig og direkte skadelig byråkrati! (I nevnte artikkel skrev Alf R. Bjercke at 850.000 nå er offentlig ansatt). Antallet er resultat etter lang tids politisk spill om makt og posisjoner. Og hvor mange av disse som sysler med skjemaveldet, vet neppe noen.

Mitt poeng er imidlertid at hele denne papirflommen virker som en forstoppelse, og liknende gjelder også forhold ellers i livet. Vi må nå gjøre det som for lenge siden skulle vært gjort: Slutte å administrere og kontrollere hverandre i ett og alt.

Det lovgiverne i stedet bør gjøre i

langt sterkere grad enn hittil, er at man utreder de forvaltningsomkostninger som nye reguleringer påfører det offentlige, og hva lovene koster den enkelte borger og bedrift i form av penger, arbeidskraft, juridisk assistanse og forsinkede prosjekter. De ansatte, eierne og ledelsen i våre bedrifter har i dag en felles interesse av at staten ikke overfører stadig flere penger og mer myndighet fra bedriften til det offentlige byråkrati. Motsetningsforholdet mellom ansatte, ledelse og eiere holdes bare oppe av gamle fordommer og en forældet parti- og organisasjonskultur.

Det siste er synspunkter fra noen år tilbake – ord som er mer aktuelle i dag. Men politikere og sterke pressgrupper vil selvsagt tviholde på det gamle. Og galskapen vil fortsette inntil fremmøtte velgere slutter å la seg forføre av vakre talemåter.

**Thorbjørn Andersen,
Halden**

For folk med sans for design

Den kjente London-baserte designeren Marc Newson slår til igjen. Fra før vet vi at han har vekket oppsikt med en konseptbil for Ford, kjendisstedet The Standard i Los Angeles og så videre. Nå er det tohjulinger for urbane mennesker som har fått nytte godt av hans talenter. Biomega MN01 Extravaganza er navnet på den lekke sykkel på bildet.

Biomega er et dansk firma som startet opp for tre år siden, og har som mål intet mindre enn å gjenoppfinne sykkel på nytt, redefinere sykling og lage de beste urbane syklene på markedet. Jo, design er åpenbart «in» for tiden.

Fædrelandsvennen:

Himmelsk alkymi

Store nyheter fra Toronto: Det blåser vekkelsvind og det fyker gullstøv! Ikke nok med at vann en gang ble gjort til vin. Nå gjøres amalgam om til gull! Hva var vel vidunderet i Kana mot gullvidunderet i Toronto? Vårherre tar innersvingen på allverdens alkymister. Det gryr en gyllen morgen med gull i munn! Gullføyka skal allerede ha nådd både Bergen og Vennesla.

Ikke det at bemerkelsesverdige

nyheter er ikke noe nytt. For 30 år siden kom amerikanske predikanter til Norge for å helbrede benlengden på folk. Vi har også hørt nyheter fra Toronto før. Det var der man for noen år siden falt om i uvita og fremførte latterkrampe, dyrellyder og fuglekvisper. For en del år siden ble det skrevet i et privat kristent blad, som ikke ble utgitt i Vennesla, at Gud skulle ha helbredet et gebiss! Men hva var vel dette for bagatell?

Nå er det gull som gjelder. Vårherre er begynt å feie de himmelske gullgater.

Men jeg må i all beskjedenhet melde en aldri så liten protest: Jeg har problemer med å forstå hvorfor Vårherre lar dette gull falle i Toronto – eller i Norge. Har ikke vi i den rike del av verden tilstrekkelig av dette edle metall? På vegne av flere vil jeg spørre dem som har spesielt god kontakt med Han der oppe: Kan dere ikke anmode ham – i all ydmykhet, mener jeg – om å drysse litt av dette edle støv for eksempel over kirken i Kongo? De har så lite av det, har jeg hørt. For nå synes jeg Vårherre er noe urimelig! Forresten, kan dere ikke samtidig tipse ham om at hele tenner er bedre enn gulltenner? Eller kanskje kunne han prøve med diamanttenner?

Med andre ord: Gull i munn er tull i grunn! Med slikt (s)tøv holdes både Gud og kirken for narr! Hva skal Vårherre med fiender når han har slike venner? Hvor dumt kan det bli? Hva blir det neste?

**Med hoderystende hilsen
Hallvard Hagelia
Kristiansand, doctor i teologi**

STRØMPRISER TIL BESVÆR

Man vet ikke om man skal le eller gråte: nå er det blitt storfyring med olje og ved fordi strømprisene er blitt skyhøye. Er det plutselig ikke miljøfarlig med ved- og oljefyring lenger? Forurensningen har kanskje fått kuldesjokk og blitt borte?

DOJ

IRAK - - -

1. Legality of the Threat or Use of Nuclear Weapons. Advisory Opinion. The International Court of Justice July 8 1996.

2. 1 in 3 say Bush is biggest threat. By Patrick Wintour and Ewen MacAskill, the Guardian, November 14, 2002.

3. Økende mistro til USA. Opinions meningsmåling referert i Aftenposten, side 3, 16.12.02.

4. Peter Preston: Not such a super power after all. The Guardian December 9, 2002.

5. FN-paktens artikkel 2, punkt 4.

6. Security Council Resolution 660 (1990)

7. Security Council Resolution 678 (1990)

8. Security Council Resolution 687 (1991)

9. Marc Bossuyt: "The adverse consequences of economic sanctions on the enjoyment of human rights". Paper delivered to the UN Sub-Commission on Human Rights. <http://www.scn.org/ccpi/UNreport-excerpt.html>

10. The humanitarian situation in

Iraq, the humanitarian program "Oil for Food", and Human Rights. Text by the former Director of the World Food Program in Iraq, Jutta Burghardt.

<http://www.nodo50.org/csca/english/petxalim-ddhh-eng.html>

11. H.C. Graf von Sponeck: Iraq – Twelve Years of Sanctions: Justified Punishment or Illegal Treatment? Transnational Foundation Press Info 167, December 6, 2002.

12. Marc Bossuyt, op. cit.

13. Jutta Burghardt, op. cit.

14. Hans von Sponeck, op. cit.

15. Jutta Burghardt, op. cit.

16. Marc Bossuyt: Op. cit. Paragraf 72.

17. Jutta Burghardt, op. cit.

18. Marc Bossuyt: Op. cit. Paragraf 72 med fotnote.

19. BYPASSING THE SECURITY COUNCIL: AMBIGUOUS AUTHORIZATIONS TO USE FORCE, CEASE-FIRES AND THE IRAQI INSPECTION REGIME. By Jules Lobel and Michael Ratner. American Journal of International Law, January 1999.

20. BYPASSING..., op. cit.

21. Security Council Resolution 1154 (1998).

22. Robert Jensen: World's Policeman or Bully? Dallas Morning News, November 18, 2002.

23. Collateral Damage: the health and environmental costs of war in Iraq. Executive Summary, 12 November 2002.

<http://www.mapw.org.au/iraq/2002/ippnwiraq/MedAct.html>

24. Forbereder katastrofe. Av Martin Sæbø. Klassekampen 23.12.02.

25. Security Council Resolution 582 (1986). Also: Statement from the President of the Security Council at its 2667th Meeting on 21 March 1986.

26. Mohammed Bedjaoui, op. cit. Side 510.

27. Security Resolution 1441 (2002), Par. 10.

28. US upsets Security Council by seizing Iraq's arms declaration. Agence France Presse, December 10, 2002.

29. Security Council Resolution 1441 (2002).

30. Åpner for krig uten FN-støtte. Av Morten Rønning. Klassekampen 21.12.02.

31. St.meld. nr. 36 (1999-2000), op. cit. Side 7.

Villfarelse på hjul...!

Ja, som undertegnede opplever det, er denne sykkel-design fra det danske firmaet Biomega ikke design i det hele tatt, men tøvete anstaltmakeri.

En sykkel uten skjerm, bagsjebrett, lykter og kjedevern er vel så upraktisk og lite menneskevennlig som det er mulig å få til!

Keiserens nye klær... er tydeligvis alltid like aktuelle!

Ove Nielsen

Utenlandsk i Stågata!

Ja, etter OL '94 er Storgata som «Gågata» i Lillehammer blitt en av verdens «gater» Så populær og trafikkert at publikum ofte mere står enn går. Derav navnet «Stågata».

Og i Stågata kan en høre mye rart ... også på utenlandsk. Eksempelvis denne dialogen mellom to vakre kvinner: Do you ever smoke right after a sexual intercourse? I don't know ... I have never looked!

David Harleyson

MARKEDET STYRER: DEN NYE RELIGIONEN

Dermed er det noen få som tjener stort på andres elendighet. Denne gangen er det strømprisene som har skutt i været pga kulden. Den norske regjeringen med Bondevik i spissen holdt nyttårstale til det norske folk. I mens frøs folk ihjel mens andre nettopp hadde tømt konjakken og feiret gullfuglen med økede strømpriser.

DOJ

Jesus og ernæringsloven ...!

Hvorfor informerte Jesus ikke om ernæringsloven? Det ville vel ha vært naturlig, hvis han hadde direkte kontakt med Gud og ville alles vel? Tvertimot snakket han om fisk, vin og slaktning av dyr til festmat!

Ernæringsloven er påvist av forskeren og legen Max Bircher-Benner femti år tilbake og lyder: Menneskets ideelle ernæring leveres kun av vegetabiliske emner minst mulig varmebehandlet. – Praktisert har loven bekreftet enorm forebyggende og helbredende effekt ved mange sykdommer.

Humania-Konseptet kaller mat basert på Ernæringsloven for Lillehammer-lunsjen, som helbreder og forebygger mange sykdommer, samt har positiv effekt på alle sykdommer. Vi finner at maten i Vegeta Vertshus, Munkedamsveien 3B, Oslo (bak Nationaltheatret) kommer nærmest til Lillehammer-lunsjen og Ernæringsloven. Honnør til Vegeta Vertshus og Oslo-familien Røglar som siden 1930-tallet har drevet populære vegetar-restauranter i Oslo. Vegeta Vertshus er beskrevet og anbefalt i The New York Times!

Men igjen, hvorfor snakket Jesus ikke om en slik enkel veg til god helse, med frihet fra sykdom og tidlig død? Var han kanskje en søkende gudsinspirert filosof, men ikke direkte Guds sønn?

Hva mener personlig kristne og andre?

**For Humania-konseptet
Ove Nielsen**

AURORA

STØTTEFORENING FOR MENNESKER MED PSYKISKE PROBLEMER

Bli medlem du også.

Som medlem får du:

- Aurora-nytt 4 ganger i året
- Være med på turer
- Fester (St. Hans-fest, julebord m.m.)
- Foredrag og temakvelder
- Råd og hjelp gjennom støttelefonen (22 41 03 50)
- Muligheter til å være med å stifte egne lokallag

AURORA – vil arbeide for

- En forandring av dagens psykiatri, en offentlig satsing på et menneskelig psykisk helsevern med større bredde i helsetilbudene, og en styrking av ettervern uten bruk av tvangsmidler
- Nytenkning rundt psykisk helse, en større åpenhet rundt psykiske lidelser, og psykiske problemer, samt motarbeide en sykeliggjøring av livskriser
- At psykiatrien skal utvikle en kultur for omsorg, respekt og åpenhet, og ivareta den enkeltes integritet.
- At ingen skal få en psykisk diagnose uten en grundig vurdering av to uavhengige psykiatere/psykologer, hvorav minst en er valgt av pasienten/klienten selv. Alle skal ha rett til først å få en omfattende somatisk undersøkelse.
- En satsing på alternative behandlingsformer, omsorgsmodeller og helsepersonell
- Utbygging av en frivillig støttekontaktordning for mennesker i psykiatrisk behandling.

Våre mål:

- Alle skal få en forsvarlig og helhetlig behandling for sammensatte og psykiske helseproblemer, uten vilkårlige diagnoser.
- All behandling må bygge på den enkeltes ressurser og medvirkning, og preges av respekt for den enkelte.
- Mennesker som er under psykiatrisk behandling, må retts sikres med vanlig helselovgivning, og særlover må avskaffes.
- Krav på all informasjon som angår egen helse og behandling, må bli oppfylt (jfr. legeloven) også informasjon om retten til innsyn i, og rett til å gjøre endringer, tilføyes eller merknader i journal, og

også få den sperret og plombert.

- Helsepersonell og institusjoner må pålegges å informere om alle potensielle skadevirkninger ved bruk av nevroleptika, andre medikamenter og behandlingsmetoder, som må underkastes strenge kontrollrutiner.
- Medikamentell eller annen behandling som har dokumentert alvorlige skadevirkninger, bør forbys, og erstattes av andre behandlingsmetoder underlagt strenge kontrollrutiner.
- Offentlig tilbud om nedtrapping og avvenning fra bruk av nevroleptika og andre medikamenter må etableres.
- Bruk av usynlige tvangsmidler er etisk uforvarlig, og må avskaffes. Annen tvang må bare brukes i alvorlige og livstruende situasjoner.

ALLE trenger RESPEKT og OMSORG

AURORA ble stiftet i 1994, og er en frittstående, partipolitisk og religiøst uavhengig organisasjon, med medlemmer fra hele landet. Organisasjonen er en støtteforening for mennesker som er, eller har vært, i psykiatrisk behandling, eller i nærkontakt med behandlingsapparatet. Vi er også en interesseorganisasjon for våre medlemmer. Vi arbeider for å styrke den enkeltes rettigheter og rettssikkerhet. Vi tar opp helsepolitiske saker. Er en pressgruppe og et talerør overfor institusjoner og myndigheter.

Bli medlem du også
Medlemskap koster:
1 år – 100 kr, 3 år – 250 kr,
5 år – 400 kr, livs – 1000 kr
Bankgiro konto 7878.05.62810

Leder Oslo: Truls Karstensen

AURORA-støtteforening for
mennesker med psykiske helse-
problemer
Postboks: 8815 Yongstorget,
0028 Oslo
Tlf. 22 41 03 50 fax: 22 41 03 60
aurora@aurora-stotteforening.no

Aurora-Bergen v/Terje Lerøy
tlf. 48 10 71 33

Dei som har betalt for heile 2002, betalar for boka
kr 200,-. Dei som ikkje har betalt for siste halvåret 2002,
betaler kr 250,- + kr 200 for boka.
Giro for 2003 vedlagt. a.r.

NY OMDREINING AV
MOBBE-SPIRALEN
Offentliggjøringen av avgangskarakterene på norske grunnskoler som Kristin Clemet talte så varmt for, er en statlig omdreining av mobbe-spiralen.
Gratulerer, Bondevik!

DOJ

Lyspunkter

Lyspunkter
om enn aldri så små
hjelper deg til å holde ut
på den veien du må gå
for å nå fram til Gud

Stjernene
var det i nattemørket
fikk du ikke sove
studerte du dem nøye
fant oppmuntring og svar

Dagdrømmene
hjelper deg likeså
til å se lyset i mørket
når dagene blir for triste og grå
er det noe du tross alt kan håpe på

Psykosen
ytterligere en fantasiverden
noen klarer å trylle frem
fra sitt indre når de blir ribbet
for alle ytre stimuli og illusjoner

Håpløsheten
er hva vi tvinges inn i
dersom ingen fremtidsutsikter
tillates og får næring
blir det rett og slett *helvete*

Psykiatrien
har sin mangel på tro
på mennesket – dets berettigelse
og guddommelige opphav
en utrolig negativ kraft

Lyseslukker
er en for mild karakteristikk
av den daglige tilintetgjørelsen
av det selvet som forsøker
å hevde seg ved å stikke hodet fram

Tilværelsen
kan gjøres så lysfattig og meningsløs
at de som har ansvaret
utfører ordrer etter læreboka
bør innse at hva de bedriver

er tortur
som driver mennesker til vanvidd
total oppgivelse av egen eksistens
blottet for anstendighet og verdighet
ser vi nok av eksempler på

Selv mordet
blir den ytterste kraftanstrengelse
når virkeligheten stemmer så lite
med den indre forestillingen
av hva livet skulle innebære

Usynlighet
er døden og derfor et våpen
i det ondes tjenste når det
å ha tid og øye og øre for hverandre
drukner i dagliglivets plikter

Følsomheten
må beskyttes fra ondskapens åndehær
likegyldighet hos de velutdannede
uforstand blant pårørende og venner
å få lov til å strebe mot noe

Noen lyspunkter
som kan være erkjennelse
kunnskap
og sannhet
i forening

Så la oss være veivisere
bli som barmhjertige smaritaner
få nye roller, alle sammen
som betyr å få gi det beste av oss selv

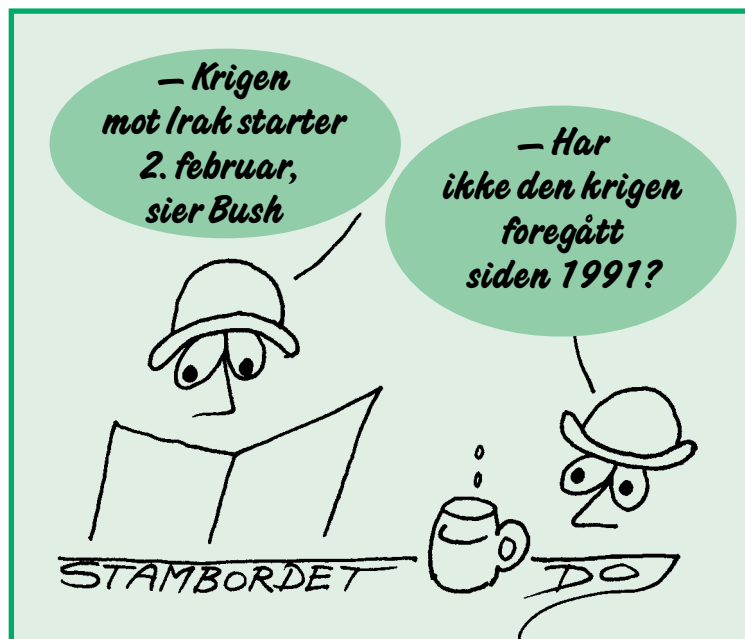
På den måten fungere som profesjonell
at vi unner hverandre å lykkes
at vi oppmuntrer og blir takknemlige
for hvert et lite lyspunkt på veien

at vi søker til kilden
til vårt aldri sviktende opphav
til fornyelse og kraft
selv når alt synes svart

i harmoni med oss selv
skaperverket og den ånd
som i begynnelsen svevet over vannene
før skaperordet lød «*Det bli lys!*»

slik bør vi gå sammen mot enden
den endelige slutt på pinslene
for dem som søkte å gjøre det gode
og valgte å ta imot beskyttelse
- fra Guds Nåde -

Nedskrevet mandag morgen 21/10 -02
Elin Sverdrup-Thygeson
Østgaardsgt. 23B –
0474 Oslo tlf. 22 37 51 28

Samfunnsliv

Redaksjon og ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 480,- pr år
kr. 240,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
1. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta